

Non tantum significat Salvatorem et salutem quam nobis dedit, sed et modum quo nos salvavit, 266, 1. Nomen Jesu est nomen per omne nomen, XIX, 28, 1, 2. In quo conveniunt majestas et amor, *ibid.* Cur venerabilis tetragrammato, 29, 1, 2. Non est græcum, sed hebræum, nec idem cum tetragrammato, 38, 2. Christi nomen est omnium numinum nominibus excellentius, XVIII, 597, 1. Id meruit Christus moriendo, XIX, 28, 1. Id in cruce actu accepit, licet ante in circumcissione datum, *ibid.* Christus meruit sibi nomen super omne nomen, XIX, 27, 1, 2. Et quæ hoc nomen, *ibid.* *Jescua* est *Jesus*, *Jescui* est *Jesus meus*, 264, 1. *Christus* est nomen officii, *Jesus* nomen personæ, VII, 484, 1, XIX, 361, 1. Dicitur salus id est salvator, XI, 656, 1. Nominis *Ἰησοῦ* anagramma, XVI, 317, 2. Nomen *Jesu* continet DCCCVIII, II, 268, 2. *Jesus* mel in ore, in aure melos, in corde jubilus, IV, 398, 2. *Jesu* nomen an fuerit cordi S. Ignatii martyris inscriptum, XII, 754, 1. Christus *Jesus* invitavit nos ad nomen sanctum suum in omni necessitate invocandum, XI, 374, 2; XIX, 29, 2. *Jesu* nomen omnem docet perfectionem, *ibid.* *Jesu* nomen quid possit, III, 329, 1, 2. Pellit demones, XVII, 352, 2. *Jesu* nomen quam sit admirabile, XI, 232, 2; 233, 1, 2. Quam sit suave, X, 524, 1, 2. Quam sit reverendum et amabile, XVII, 428, 2. *Jesu* nomen quam salubre, quot virtutibus pollet, VII, 452, 2. Idem includit cetera Dei nomina, 484, 2. Est oleum effusum, VII, 480, 1; XIX, 29, 2. *Jesu* nomen Paulo in deliciis erat, XVII, 49, 2. *Jesu* nomen singulari prope periodis Paulus repetit, XVIII, 7, 2; 592, 4; XIX, 7, 2. Dupliciter id coli potest, XIX, 30, 1. Nemo *Jesum* invocare et profiteri potest, uti oportet, nisi per Spiritum sanctum, XVIII, 372, 1, 2.

III. ALIA NOMINA CHRISTO DATA. — 1° Cur dicitur Emmanuel, XI, 197, 2. Quotupliciter sit Emmanuel, 201, 2. Quadrupliciter nobiscum Deus in Christo, XV, 68, 2.

2° *Jesu* nomen proprium est Oriens, XII, 163, 1; XVI, 48, 2 et seq. Recte vocatur Oriens, et cur, XIV, 434, 1, 2. Est Oriens ex alto substantive, 389, 1. Sub eo et ex eo orta multitudo fidelium, 434, 1, 2. Ipso nascente nobis ortus et natus est Deus, *ibid.* *Avis* est Oriens, XI, 566, 2. Est stella oriens in celo illuminans beatos, XIII, 527, 1, 2.

3° *Jesu* nomen est *Veniens*, XV, 281, 2; XIX, 467, 1; XXI, 48, 2. Vocari solet a Prophetis *Veniens*, XIV, 224, 2. Vocatur *Amen*, XV, 456, 2; XVII, 79, 2.

4° Cur vocetur Israel, XI, 533, 1; XIX, 3, 1. Vocatur Sanctus Jacob et Deus Israel, 409, 2. Vocatur David, XII, 744, 1.

5° Dicitur ab Isaia patruelis et dilectus, XI, 154, 2. Cur ab Isaia vocetur duobus nominibus idem significantibus, 212, 2. Cur dicatur admirabilis, 233, 1, 2. Est synopsis omnium mirabilium,

233, 1. Quæ in eo mirabilia intrinsece et extrinsece fuerint, 233, 2. In Christo omnia sunt mirabilia, III, 194, 1. Dicitur consiliarius et magni consilii angelus, 234, 1, 2. Dicitur Deus, Fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis, XI, 228, 2; 236, 1, 2. Dicitur patruelis et dilectus, 151, 2. Cur dicatur dilectus, *Psal.* I, 165, 1, 2.

6° *Jesu* nomen in Scriptura est *petra*, X, 369, 1. Est *petra* ob varias analogias, XX, 284, 1 et seqq. Est lapis vivus et animatus, *ibid.* Quare et qualis dicatur *lapis*, XVII, 127, 2; 128, 4. Christus lapis angularis cur dicitur, *Psal.* II, 76, 4.

7° *Pastoris* nomine delectatur, XV, 160, 1; 120, 2. Est pastor bonus cujus imago fuit David, XII, 744, 4, (vide infra DE CHRISTI TITULIS ET NUMERIBUS).

8° Dicitur *agnus*, et agnos amat, IX, 397, 4, vide infra.

9° Dicitur *Messias*, XVI, 320, 2. Habet gratiam capitis, atque inde vocatur *Messias*, XI, 715, 2 et seqq., (vide infra DE CHRISTI TITULIS ET NUMERIBUS).

10° Cur dicitur *Nazareus*, id est sanctus, II, 217, 2; XII, 411, 2; XV, 90, 2; 91, 1. A patria dicitur est *Nazareus*, XVI, 15, 1. Cur dicitur *Nazareus*, id est floridus, XV, 91, 2. Cur dicitur per contemptum a Juliano Apostata Galilæus, XI, 226, 2.

ARTICULUS QUARTUS.

PRESENTATIO CHRISTI, ESUS ADORATIO A MAGIS, FUGA IN ÆGYPTUM, INFANTIA.

I. PRESENTATIO CHRISTI AD TEMPLUM, ET PURIFICATIO BEATÆ MARIE. — Purificationis tres erant leges, tam matrem quam prolem et victimam spectantes, XVI, 68, 2. Quis ejus esset ordo, 71, 4, 2. Christus natus matricem non aperuit, ideo non obligabatur ut ex lege Domino sisteretur, 70, 2 (vide MARIA). Presentatio Christi ad templum fuit a propheta Malachia præannuntiata, XIV, 536, 1. Vocatur Christus gloria templi secundi, 339, 1. Propositus est omnibus in salutem, XVI, 74, 2. Fuit Israelis gloria, 75, 1 et seqq. Est positus in Ecclesia ceu lapis fundamentalis, cui omnes credentes ædificentur, 75, 2. Et in signum cui contradicatur, 76, 1.

II. Adoratio a Magis. *Magi* vox est Persica, significans sapientes, XV, 71, 1. Idipsum et in aliis Orientalibus linguis sonat, *ibid.* *Magi* Christum adorantes luere sapientes, 71, 1. Cur adierint Hierosolymam, *ibid.* An venerint ab Oriente, an a Perside, *ibid.*, 2. Quota die a nativitate Christi Bethleem venerint, *ibid.* An fuerint Chaldaei, aut Mesopotamii, aut Indi, *ibid.* Fuisse Arabes verius est, 72, 1. Et regulos, et numero tres, *ibid.*, 2. Eorum nomina, *ibid.* Quomodo visa stella, ex ea cognoverint natum Christum, 74, 1, 2. Ex oraculo Balaam et Sybillis in stella eam cognovere, *ibid.*, 2. Sed maxime instinctu et revelatione Dei, 75, 1, 2. Visa stella,

quamprimum projectionem adornarunt, 86, 1. Vocatur per stellam, quia astrologi, 78, 4. An e stabulo post discessum turbe in domum aliquam honestam translatus sit Christus, dum a Magis est inventus, 80, 1. Non videtur id verisimile, *ibid.* Christus natus tribus tripliciter apparet, XVI, 80, 2. Adorantur infantem Jesum in stabulo, XV, 80, 1. Quid cum beata Virgine et qua lingua fuerint locuti, quid a Christo pro donis suis in spiritu receperint, 80, 2. Eum cultu latriæ adorarunt ut *yeum*, *ibid.* Dona Magorum qualia fuerint, 72, 2; 80, 2; 81, 1. Singuli non singula, sed tria similia dona dederunt, 81, 1. Ea dona symbolice exponuntur, *ibid.*, 2. Et allegorice et tropologicè, *ibid.* et 82, 1. Puerum Jesum adorarunt decima a nativitate die (juxta sententiam Cornelii quam ut miris probabilem et aliis infantie eventibus, utputa presentationi in templo, Innocentium occisioni, fuge in Ægyptum, et in Nazareth rediit non satis congruentem judicamus), 81, 2. Quo pacto per aliam viam redierit ad propria, 82, 1. Eorum fides et constantia, *ibid.* Magi sunt primitiæ Gentium, 78, 1. Fuerint a S. Thoma apostolo conversi, 72, 2. Fuere prædicatores et martyres; quomodo eorum corpora Coloniae translata sint, 73, 1.

III. FUGA IN ÆGYPTUM. — Quando et quare Christus fugerit in Ægyptum, XV, 82, 2. Non fuit ea fuga formidinis, 83, 2. Quid illo eam ingrediente contigerit, 83, 1. Traxit secum balsamum in Ægyptum, dum eo lugeret, 83, 2. Ubinam in Ægypto exulavit, XIV, 531, 2. Quando inde redierit, 84, 1. Necem evasit agendo in Ægyptum, et ejus nomen et gloria sensim crevit, 88, 1. Ejus in strage parvulorum dolor et gaudium, *ibid.* Quando ex Ægypto redierit, 89, 1.

IV. INFANTIA CHRISTI. — Puer *Jesu* interna sapientia ab origine sua plenus fuit, XVI, 81, 1. Et ipsam etiam exterius probebat cum ætate, nihil ostendens puerile, sed omnem modestiam et prudentiam, *ibid.* A Deo Patre in omnibus actibus dirigebatur, 81, 2. Quoto ætatis anno templum adierit, *ibid.* Quomodo se clam parentibus subdlexerit, templum repetulum, *ibid.* Quid suo puero *Jesu* amisso pia mater metuebat, 82, 1. Quis cibum per triduum Christo amisso ministravit, 82, 2. Interrogavit doctores de Messie adventu, et quorum, *ibid.* Cur eos ipse interrogaret, *ibid.* Omnes in stuporem rapiebat, 83, 1. An parentes de ipso sollicitos reprehendebat, 83, 2.

Christi erga parentes obedientia, XVI, 84, 2. Erat tamen ab omni obedientia exemptus, *ibid.* Fuit a parentibus adoratus, I, 340, 1. Artem fabrilium ad tempus cum Josepho exercuit, XVI, 85, 2. Fuit faber lignarius, *ibid.* Videtur cum patre suo Josepho artem fabrilium exercuisse usque ad annum quo cepit docere, XV, 335, 2. Quæ in adolescentia et juventute egerit incognita sunt, ipse interim privatus et incognitus vixit, XVI, 85, 2; 86, 1. An Christus sapientia et gratia profecerit, 86, 2. Erat

a primo conceptionis instanti plenus utraque, *ibid.* Quo sensu in utraque profecerit, *ibid.* et seqq. Ejus gratia et nostræ quadruplex dicendum, 87, 2 et seqq.

CAPUT QUINTUM.

VITA PUBLICA JESU CHRISTI.

ARTICULUS PRIMUS.

A BAPTISMO CHRISTI, ET PRIMO PASCHATIS FESTO, MINISTERII PUBLICI EJUSDEM, *Joann.* II, 12; USQUE AD SECUNDUM PASCHA, *Joann.* V, 1.

I. CHRISTI BAPTISMUS. — Christus quo anno cepit doctoris officium exercere, et predicare, XV, 94, 1; XVI, 89, 1; 91, 1, 94, 1. Cur tamdiu obscurus delituerit, XV, 94, 1. An vixerit usque ad annum trigesimum abstractus instar religiosi, 335, 2. In quo fuerit Joanne Baptista fortior, 104, 2. Venit ad Joannem ut ab eo baptizaretur, 106, 2. Venit in Judæam, *ibid.* et seqq. Baptismo Christus non eguit ut peccata expiaret, XVI, 318, 1. Cur a Joanne baptizari voluerit, XV, 106, 2 et seqq. Non suscepit baptismum a se institutum, 107, 2. Fuit a Joanne baptizatus, *ibid.* Idque die januarii sexta, 110, 1. Quodlibet se magis ac magis humiliabat, 109, 1, 2. Toto corpore fuit nudatus et ablatus in baptismo, 110, 2. Baptizatus, sapius postea Joannem adit, *ibid.* Columba capiti ipsius insedit dum baptizaretur, 111, 2. Cur in baptismo celi aperit, XVII, 181, 1, 2. Super eum baptizandum, Spiritus sanctus in columba specie descendit, XIV, 332, 2. Deus Pater in ipso sibi complacet, XV, 113, 2. Baptizatus Baptismi sacramentum instituit, 114, 4 (vide BAPTISMUS). Christi gesta post baptismum, XVI, 317, 1, 2.

II. CHRISTI JEJUNIUM ET TENTATIO. Quando jejunium suum Christus cepit, XV, 416, 1. Jejuniū cepit die januarii sexta, *ibid.* Quæ ejus fuerit causa, 117, 2 et seqq. Quadraginta diebus et noctibus sine omni prorsus cibo et potu jejunavit, 117, 2. Idque virtute supernaturali, 118, 2 et seqq. Jejuniū Christi fuit supernaturale, ut et aliorum qui ita jejunarunt, 118, 2; 119, 1, 2. An Christus esurierit sæpius tempore jejunii sui, an nonnisi post quadraginta jejunii dies exactos, 118, 2. Cur postea esurierit, 119, 2.

Christus antequam prædicationem inchoaret, actus est a Spiritu in desertum, XIII, 313, 2; XV, 416, 1. Egit ibi inter feras innoxius, 670, 2. Cur Christus a diabolo tentatus fuerit, 116, 2. Antequam prædicaret, a diabolo tentari voluit, 116, 1. Exterius a diabolo tentari potuit, XIX, 377, 2. Unde tentationes diaboli quibus Christum aggressus est, originem habuerint, XV, 120, 1. Eorum ordo, 127, 1, 2. Plures quam tres diaboli tentationes passus est, 117, 1; 670, 1. Quando ejus tentatio contigerit, 120, 2. Ejus mansuetudo erga demonem tentantem, 122, 1. Fuit secundo tentatione ad vanam gloriam, *ibid.* Quomodo a diabolo assumptus, *ibid.* Illiusi eum, *ibid.* Per omnia tanta-

donum genera tentatus fuit, 127, 2. Pugnavit contra Luciferum in deserto se tentantem, XIV, 381, 6. Satanam a se repulit, *ibid.* Diabolum et omnes ejus potentias debellavit, XV, 416, 2. Quomodo et monte in quem diabolus eum translulerat, in suum redierit locum, 128, 4.

III. GESTA CHRISTI POST BAPTISMUM USQUE AD PRIMUM PASCHA. (Præmonere utile judicamus nos hic completam gestorum Christi seriem non texere, sed tantum eorum quæ in Commentariis alicui difficultati elucidandæ locum dederunt, Alia et ea quæ speciatim ad doctrinam, munera, virtutes Christi pertinent, opportunius infra digerentur). Ejus gesta et vita per annos succincte digeruntur, XV, 16, 1, et multis seqq.

1° *Varia testimonia Joannis Baptistæ, vide JOANNES BAPTISTA.* Quomodo crescere Jesum oportuerit, Joannem vero minus, XVI, 350, 1 et seqq., Christi dignitas, 350.

2° *Prima vocatio Andree et Petri, neonum Philippi et Nathanael,* XVI, 349, 1, 2; 320, 1, 2 et seqq.; 321, 2. Quomodo Apostolos vocavit, XV, 434, 2. Cur Apostolos piscatores elegerit, XIV, 215, 2. Jesus Nathanaelem novit, utpote cordis inspector, XVI, 323, 1, 2. Qui Nathanael cognovit eum esse Filium Dei, 323, 2. Est Dei Filius, et rex Israel, 324, 2. Quando angeli ascenderint et descenderint ad Christum, *ibid.*, 2 (*Vide ANDREAS, PETRUS, PHILIPPUS, NATHANAEL*).

3° *Nuptiæ Cana.* A Spiritu sancto impulsus, post baptismum rediit in Gallæam, XVI, 401, 2 et seqq. Nuptiæ in Cana quo die et anno contigerint, 226, 2. Cur Christus ad illas nuptias ierit, 328, 2. Bas sua præsentia honoravit quinque de causis, *ibid.* An matrem ibi reprehenderit, eam alloquens, 329, 1. Ejus tamen voluntati morem gessit, 329, 2. Nuptiæ spirituales animæ cum Deo habent aliquando defectum vini, id est gratiæ, 329, 1. Tropologie sex hydræ sunt sex virtutes, 330, 1. Christus aquam mutat in vinum, 330, 2. Cur hoc miraculum sit Christi primum, 331, 1, 332, 1. Quomodo in eo se gesserit, 332, 1. Cur aquam in vinum convertit, causæ literales, symbolice, allegorice, tropologie, anagogice, 332 et seqq. Peractis nuptiis in Cana, Jesus cum matre et suis venit in Capharnaum: cur in Nazareth prædicationis sedem non constituerit, 333, 1. Bis Capharnaum descendit, *ibid.* Cur in Capharnaum prædicationem suam sit orsus, XV, 130, 1. Quæ ejus rei mystica significatio, 130, 2. Quomodo terram Zabulon et Nephthali primo alleviavit, XI, 225, 2. Gallæam Gentium quomodo prædatus sit, 226, 1.

4° *Primum Pascha, et ejectio prima e templo.* Christus vendentes e templo ejecit, XVI, 333, 1. Corpus suum vocat templum, cur, 334, 1. Cur Judæis se non fideret, nisi habentibus eum pro Messia, 336, 1. Cordis intima Judæorum noverat, 336, 2.

5° *Nicodemi instructio.* Nicodemus idem sonat quod victor populi, hinc ipse superans metum Pharisæorum, credit in Christum: erat vir primarius inter Judæos, XVI, 337, 4, 2. Cur venerit ad Jesum nocte, *ibid.* Petiit a Christo viam ad regnum cælorum, 338, 2. Non intelligebat spiritualia ejus mysteria, 342, 1. Fides ei deerat, *ibid.* Illic Christus eam docet, 342, 2. Quid ei proposuerit, *ibid.*

6° *Reditus Christi in Judæam reliquam, deinde in Galilæam.* Cur Jesus ierit ab Hierosolymis in reliquam Judæam, XVI, 346, 2. Cur per discipulos baptizaret, 347, 1. Remisit peccata tam per baptismum, quam sua voce, 347, 2. Eadem forma baptizavit qua nos, *ibid.* Matrem et S. Petrum baptizavit, *ibid.* Prudenter ob odium Pharisæorum et Judææ iterum in Galilæam secessit, 354, 1 et seqq., 369, 2. Per discipulos baptizabat, et ipse prædicationi instabat, 354, 2.

7° *Conversio Samaritana.* Samaritana historia a Christo juxta puteum conversa, XVI, 354, 2 et seqq. Jesu defatigatio ex discursu, 355, 1 et seqq. Quomodo Samaritanam converterit, et quam commendam cum ea agendi occasione captavit, 355, 2 et seqq. Ipsa egressit Sichem ad aquam hauriendam, 355, 2. Qua in re Christus major Jacobo fuerit, 358, 1. Quam aquam a Christo petat, 359, 1. Vocare virum suum jubet et cur, *ibid.*, 2. Non erat conjugata, sed fornicaria duntaxat, *ibid.* Christus eam gratiose corripit, *ibid.* et seqq. Correctionem modestam Christi benigne admittit, 360, 1. Sciebat e communi fama instare tempus Messiæ, 363, 1. Audivit e Christo ipsum esse Messiam, *ibid.*, 2. Cur propter ariditatem oppidum relicta hydra, 364, 1. Penitens, facta est præco Christi, 364, 2. Ejus nomen Photina, *ibid.*, 2. Fuit Christi verbis conversa, et actum contritionis elicit, *ibid.* Sa diffamatum ut Christum celebret, 367, 1. In Africa Evangelium prædicavit: facta est martyr cum filiis et sororibus, 367, 2 et seqq.

8° *Fili reguli sanatio.* Cur reguli in Capharnaum Christus fidem arguerit, XVI, 368, 2. Puerum ejus sanat, XV, 222, 1. Plura ei offert quam fuerat rogatus, 223, 1. Curat eum absens, non in domo, sed in via, XV, 227, 1, XVI, 368, 2 et seqq. Miracula duo fecit in Cana, XVI, 369, 2.

9° *Dæmoniaco primus in synagoga Capharnaum curatus.* Cur dæmonem in dæmoniaco clamantem tacere jussit Christus, XV, 672, 4. Sansim aperiri voluit se esse Messiam, *ibid.* Cur permisit dæmonem antequam exiret, eurgumentum controrquere et vexare, 672, 2. Solo jussu dæmones pellit, *ibid.*

10° *Socrus Simonis sanatio.* Socrum Petri febricitantem curat, et quomodo, XV, 229, 1. Egros omnes tactu sanat, *ibid.* Et quare eam potestatem haberet, *ibid.*, 2. Cur Jesus stagnum Genesareth transfretavit, XV, 229, 2.

11° *Monitio servæ et durum alicorum. Serji-*

ham avarum Christus perstringit, XV, 230, 1. Cur vetuit discipulum volentem sequi se, patrem suum sepelire, 233, 1. Alludit Christus in voce æquivoca mortuos, 232, 2.

12° *Maris tempestas.* Christus tempestatem excitavit, cum ipse navi veheretur, XV, 234, 1. Et ipse dormiebat, cur, *ibid.*, 2. Tempestatem sedat verbo, ut Deus, 335, 1, 2 et seqq.

13° *Dæmoniaco Geraseni.* Adoratur a dæmoniaco, cur, XV, 134, 1. Cur permisit dæmones ingredi in porcos, 135, 2.

14° *Paralyticus per tectum demissus.* Christi civitas vocatus Capharnaum, XV, 238, 1. Paralyticus a Christo sanatus, magnam habuit fidem, ideoque curationem meruit, XV, 238, 1. Cur prius remissa sint peccata, *ibid.* et 2. Cur ejus sanatio videtur difficilior quam peccatorum remissio, 240, 1 et seqq. Paralysis proprietates et remedia, 241, 2 et seqq. Paralyticos duos Christus sanavit, 241, 2.

15° *S. Matthæi vocatio.* Christus potenter ad se Mattheum vocavit, XV, 243, 1. Voce Christi vocatus, cum secutus est, *ibid.* (*Vide MATTHÆUS*). Cur cum peccatoribus se agere et conversari diceret, 244, 1. Vocatum venit peccatores, atamen etiam aliquos justos, *ibid.*, 2.

16° *Hæmorrhœissæ sanatio, et filia Jairi resuscitatio.* Cur petat Christus ab hæmorrhœissæ, quis vestimenta ejus tetigerit, XV, 685, 1. Ejus fides et reverentia, 685, 2. Cur tremens ante Christum proclidit, *ibid.* Non habebat adhuc perfectam in eum fidem, *ibid.* (*Vide HÆMORRHÆISSA*). Filiam archisynagogi a morte suscitavit, XV, 247, 2; 248, 2. Cur eam resuscitationem vulgari vetuerit, 249, 1. Tres mortuos ad vitam revocavit, 249, 2.

17° *Duo cæci et primus dæmoniaco mutus.* Cur cæcis duobus visum in via non resituerit, sed in domo sua Capharnaï, XV, 250, 1. Curavit dæmonium mutum ad preces eum efferentium, ex mera benignitate, 261, 1.

ARTICULUS SECUNDUS.

A SECUNDO PASCHATE MINISTERII PUBLICI JESU CHRISTI, USQUE AD TERTIUM PASCHATIS FESTUM.

1° *Probatica piscina et paralytici curatio.* Ubi gesta primi anni prædicationis Christi finitur, XVI, 371, 2. Paralytici ad piscinam jacenti curatio, 371, 2 et seqq. Quid hic allegorice denotaret, 374, 1. Cur interrogatus a Christo an velit sanus fieri, *ibid.* et 2. Ad ejus questionem non directe respondet, *ibid.* Cur eum sabbato curavit, 375, 1. Quomodo responderit paralyticus ipse Judæis, 375, 2. Adit templum Deo gratias acturus, 376, 1. Ob occultum peccatum longo afflictus fuit morbo, et a Christo monetur ut deinceps ab eo sibi caveat, *ibid.* Ad contritionem excitatur, *ibid.*, 2. Ejus gutturulo, *ibid.* A Christo in corpore et in anima sanatur, 376, 2. Cur paralytico sanato Jesus declinavit de turba, 376, 1.

2° *Confratio spicarum.* An spicas vellere olim erat licitum, XV, 299, 1, 2. Quodnam erat sabbatum secundum primum in quo discipuli spicas manibus conficantur, XVI, 410, 4, 2; III, 1, 2 et seqq. Quomodo Christus eos vellentes spicas justificat, XV, 300, 2.

3° *Mulier peccatrix.* Mulier peccatrix id est meretrix, videtur fuisse Maria Magdalena, XVI, 121, 2. Cur ad convivium Simonis Leprosi venit, 122, 1. Christus nudis superne pedibus incedebat, 123, 1. Quam comiter Simonem Leprosum compellavit, 125, 2 (*Vide MARIA MAGDALENA*).

4° *Apostolorum electio.* Cur societatem duodecim Apostolorum instituerit, VII, 176, 1, 2. Cur septuaginta discipulos elegerit et Apostolos apud se retinuerit, XVI, 145, 1. Apostolos mittens ad prædicandum, de instante persecutione eos monuit, idque secundo, XV, 266, 1; 269, 2.

5° *Sermo Domini in monte.* Sermo Christi an habitus in monte, an in loco campestri, et quando habitus, XV, 436, 2. Cur in monte Jesus turbas sequentes docuerit, 436, 1, 2. Cur montem frequentavit, *ibid.*, 2. Docuit factu suo pauperatem, 441, 2. Corrigit legem repudiij, 167, 1. Cur juraro vetet, cum id subdole sit licitum, 168, 2. Legem talionis restringit, 171, 1. Ejus doctrina quam præstans, modus docendi ejus, 171, 1 et seqq. (*Vide infra DOCTRINA CHRISTI*). An in loco campestri hunc longum sermonem habuerit, 219, 1.

6° *Leprosi sanatio.* Ubi leprosum et quando sanavit, XV, 219, 1. Sanat eum tangendo, 220, 1. Plus ei tribuit quam peteret, *ibid.*, 2. Saravit eum vi sua divina confestim, 222, 1.

7° *Incarceratio et legatio Joannis.* Christus Joanne incarcerato prædicare cepit, XV, 129, 1. E Judæa in Gallæam secessit fugiens Herodem, *ibid.* Fuit hic secundus ejus in Gallæam transitus, *ibid.*, 2. Cur laudavit Joannem post abitum discipulorum ejus, 232, 2.

8° *Dæmoniaco secundus, cæcus et mutus.* Christus ostendit se dæmones non pellere ope demonis, XV, 364, et seqq. Argumentum ejus conatum contra Scribas, 368, 1. Judicatus est a suis insanus, 310, 1.

9° *Prædicatione in synagoga Nazareth.* Cur in Nazareth non fecerit miracula, XV, 338, 2.

10° *Mors Joannis Baptistæ.* (*Vide JOANNES BAPTISTA*). Cur Christus post mortem Joannis Baptistæ in deserto concesserit, XV, 340, 1.

11° *Multiplicatio quinque panum.* Quomodo panes quinque in deserto multiplicati, XV, 342, 1 et seqq. Cur ibi non dederit vinum, 343, 1, 359, 1. Cur transfretavit post miraculum, 343, 2. Cur in solitudine erravit, 344, 1. An navis appulerit Cenereth vel Capharnaum, XVI, 394, 1. Et hæc fuit ibi in momento, *ibid.* Quare discipulos permisit tempestate jactari, XV, 344, 2. Quomodo super mare ambulaverit, et discipulos timore percelli permisit, XV, 345, 4; XVI, 394, 2. Sua voce eos

feceravit, XV, 345, 1. Cur Petrum ob vim ventorum diffidentem mergi permisit, 346, 1. Quatuor in hac navigatione trans fretum miracula contigerunt, 347, 1.

11° *Sermo de cibo caelesti*. Quis est cibus permanens in vitam aeternam, XVI, 392, 1, 2. Quo animo Christum rogaverunt Judaei, quomodo opera Dei operaretur, 393, 1. Docet se esse Moysae majorem, 394, 2. Ipse dat panem de caelo verum, *ibid.* Christus ad praedestinationis secretum sermonem attollit, cur, 396, 2. Primo faciōra, deinde difficultera rudibus proponebat, 402, 1. Scala quae vita ab aeterno Patre ad nos usque descendit, 409, 2. Durus incredulis videtur sermo Christi, 410, 1. In synagoga Capharnaum de Eucharistia egit, *ibid.* (Vide EUCARISTIA). Ex ascensu suo in caelum futuro divinitatem suam probat, 410, 2. Multi ex discipulis Christi eum deserunt propter sermonem praecedentem, 412, 2. An ex eis qui defecerunt hic a Christo, fuerit S. Marcus, 413, 1. Cur Christus quaerat ab Apostolis an et ipsi eum deserere velint, *ibid.* Petrus pro ceteris Christo respondet, *ibid.*, 2. Finitur hic acta secundi anni praedicationis Christi, 415, 2.

ARTICULUS TERTIUS.

A TERTIO PASCHAE FESTO MINISTERII PUBLICI CHRISTI, USQUE AD QUARTUM ET ULTIMUM PASCHAE ET CHRISTI PASSIONEM.

1° *Praedictio Christi in templo, in festo Synopie*. Cur Christus, rogantibus fratribus ejus, in Iudaeam redire abnerit, XVI, 417, 1, 2 et seq. Cur tertio praedicationis anno, nec in Paschate, nec in Pentecoste Hierosolymam adierit, 417, 1. Cur ei fratres ejus dixerint ut in Jerusalem transiret, 417, 2 et seq. Cur clanculo deinde Jerusalem iverit, 418, 1, 2. Varia populi de eo opinio, 419, 2. An initio festi venerit Jerusalem, sed latuerit et templum non adierit nisi die quarto festi, *ibid.* et seq. Cur Christus Jerusalem ascendens, non statim in templum ascendit, 420, 2. Convitium a Pharisaeis illatum patienter dissimulavit, 421, 2. Ipsius in respondendo iis magnanimitas, 425, 2. Comprehensores suos majestate vultus sui terruit, 428, 1, 2. Quam efficax ejus fuerit sermo, *ibid.* Hortum in monte Oliveti quasi nocturnum oratorium et oratorium elegit semestri ante mortem, 431, 1, 2 et seq.

2° *Chananaea mulier*. Cur Christus abierit subinde Gentiles, neglectis Judaeis, XV, 353, 1. Quomodo Chananaea mulier Christum ad filiae suae eurgentiae miscrandum excitavit, *ibid.*, 2 (Vide CHANANAEA MULIER).

3° *Secunda panum multiplicatio*. Cur Christus in monte sederit, XV, 357, 2. Cur deinde in septem panibus miraculum fecerit, 359, 1. Eos benedixit, orans Deum, *ibid.*, 2.

4° *Petitio signi de caelo secunda*. Christus a Pharisaeis pro mago habetur, nam signum de caelo

ab eo petunt, XV, 361, 1. Signa temporum quae, 362, 1.

5° *Caei a Bethsaida curatio*. Cur Christus hinc caecum curaturus eum extra turbam duxerit, XV, 696, 1. Cur sensim eum curavit, 697, 1, 2.

6° *Petri confessio, et passionis Christi praedictio prima*. Cur Christus putatur fuisse Joannes Baptista, aut Elias, aut Jeremias, aut aliquis ex praeis Prophetis, XII, 45, 2; XV, 364, 1. Petrus praeter ceteris, utpote sapientior et ferventior, Christo interroganti respondet, 365, 1. Ejusdem confessio, *ibid.* An Petrus primus confessus sit Christum esse Deum, *ibid.*, 2 (Vide pro his quae subsequuntur, ECCLESIA, PETRUS). Cur Apostolis Christus veterit cuiquam revelare quod ipse esset Messias, Jesus Christus, 372, 1. Cur eos de morte sua praemoneat, 373, 1. Quo sensu Petrus a Christo vocatus est Satanas, 373, 2. Christus discipulis suis abnegationem docet, 374, 1, 2 et seq.

7° *Transfiguratio Christi*. Christus discipulis suis transfigurationem suam praedicit, XV, 378, 2. Quod sit regnum Christi, *ibid.* Transfiguratio Christi ejus velut regnum fuit, *ibid.* Cur transfigurationem suam ad sex dies distulit, 380, 1. Cur Petrum, Jacobum et Joannem secum assumpsit Christus, ut coram eis transfiguraretur, 380, 2. Cur facta sit transfiguratio in monte, et in quo monte, 381, 1, 2. Christus transfiguratus non in Libano, sed in Tabor, *ibid.* Quo die et anno sit transfiguratus, 383, 2. An mane, an nocte contigerit, 388, 2. Primum Christus in monte oravit, 382, 1. Quomodo transfiguratio sit perfecta, 382, 2 et seq. Non fuit phantastica, *ibid.* Totum corpus Christi resplendit, 382, 2 et seq. Assumpsit ad tempus corporis gloriosae dotes, 382, 2. Christus in ea non ostendit apostolis suis divinitatem suam, nec mutavit vultus formam, essentiam, figuram; sed assumpsit ingentem splendorem quasi divinum, qui in vultu et toto corpore resplendit, 382, 1, 2. Dotes gloriosae a Christo repressa, *ibid.* Ejus essentiam divinam in monte Tabor non viderunt Apostoli, XX, 419, 1. Cur Christus transfiguratus sit, XV, 383, 2. Quater Christus fuit transfiguratus, 384, 1. Christus non sedens, nec genuflexus, sed stans transfiguratus est, 384, 2. Fulgor vestimentorum Christi in transfiguratione, *ibid.* et seq. Cur Moses et Elias apparuerunt, 385, 2. An in propria persona apparuerunt, 386, 1, 2. Quoniam excessum dicebant, 386, 2. Unde agniti Moses et Elias a Petro, 387, 1. Petrus nescit praegaudium quid petat, 387, 2. Cur in transfiguratione nube lectus fuerit, XII, 574, 2. Nubes obumbrans quos et cur, XV, 388, 1, 2. Nubis officium quale hic, *ibid.*, 2. Nubes fuit lucida, cur, 389, 1. In transfiguratione SS. Trinitas representata fuit, *ibid.* Quomodo Christus sit dilectus Dei, XV, 389, 2; XX, 429, 2. Est unicornis, XX, 430, 1, 2. In eo Deus Pater sibi compiacet, 430, 2. Ipse audiendus, et quare, XV, 389, 2; XX, 431, 1. Cur tres Apo-

stoli timent, XV, 389, 2. Petrus transfigurationis curio, 391, 2. Petrus sibi dicit se servum transfigurationis indidit, 390, 2. Cur de Elia venturum Christum interrogat hic discipuli, *ibid.*

8° *Lunatici sanati miraculum*. Lunatici qui et unde, XV, 391, 2. Sunt aegri qui lunae et lunationibus subjacent, 394, 1; 394, 2. Quosnam hic corrigat Christus, 392, 1. In lunatici curatione modo dicit Dominus arguit non Apostolos, sed lunaticum patrem et Judaeos, 392, 1. Lunaticum quomodo curavit, 392, 2. Hic daemon non erat ex minimis, 393, 1. Demones qui difficiliter expellantur, 394, 1.

9° *Praedictio passionis Christi secunda, et didrachmae solutio*. Praedicit Christus iterum suam passionem, et quo de causa, XV, 395, 1. Didrachma quod, *ibid.* Fuit profanum Romanis pendendum, *ibid.*, 2. Cur Christus didrachma solverit, etsi a tributo immunis esset, 396, 1, 2. An et cur pro solo Petro solverit tributum, 396, 2. Quid responderit Pharisaeis.

10° *Questio Pharisaeorum de uxoris dimissione*, XV, 418, 2. Quidem ex hoc loco male putant Adamum hermaphroditum fuisse, 419, 1. Conjuges duo in carne una, 419, 2. Matrimonium indissolubile (Vide MATRIMONIUM).

11° *Decem leprosi*. Cur leprosus Christus ad sacerdos misit, XVI, 233, 2.

12° *Mulier adultera*. Historiam hujus adulterae non legant Graeci interpretes, XVI, 432, 1. Cur Christus digito scribat in terra, 433, 2. Quid in terra scriberet Christus, 433, 1. Adulteram Christum absolvit, 434, 2 et seq.

13° *Provocatio ad Christum sequendum*, XVI, 435, 1. Ex eo quod Christus se dixerit lucem, Manichei patabant ipsum esse solem, 435, 2. Cur apud Pharisaeos loquebatur obscure, 437, 1. Eorum contumelias nihil facit, *ibid.* et 2. Christus non judicat quemquam, quo sensu, *ibid.* Communitio contra infideles, 440, 1, 2. Monito ad perseverantiam, 443, 1. Quadruplex libertas allata a Christo, *ibid.*, 2. An vero dixerint Judaei: *Nemini servimus unquam*, 446, 1. Filii fornicationis qui, 447, 2 et seq. Syllogismus Christi probans Judaeos esse diaboli filios, 451, 1. Provocat eos in testes suae innocentiae, *ibid.* Christum cur vocent Judaei Samaritanum et demoniacum, 452, 1, 2. Proetus fidei, 453, 1. Abraham quomodo vidit diem Christi, 455, 2. Judaeis Christus se invisibilem reddidit, 456, 1; 481, 2.

14° *Caecus a nativitate*. Nomen hujus caeci, XVI, 457, 2. Cur ei caecitas inmissa, 558, 2. Cur luto adhibito caecum istum curavit, 459, 2. Cur ad fontem Siloe missus sit, 460, 2. In eo ablatus vidit, *ibid.* Ejus fides et obedientia, 462, 1. Unde scriverit nomen Christi esse Jesum, *ibid.* Patro miraculo, Jesus inde se subduxit, *ibid.*, 2. Cur ad pharisaeos caecus sit adductus, *ibid.* Ejus parentes etiam examinantur, 463, 1. Anxia Judaeorum de

caeco nato disquisitio, *ibid.* et 2. Quam caute ipse pharisaeis respondeat, *ibid.*, 2. Ejus constata in luendo suo curatore, 464, 1. Efficitur deinde synagoga pharisaeis, 463, 2. Sed benigne suscipitur a Christo, et in mente illuminatur, 465, 1, 2.

15° *Pastor, fur, mercenarius*, XVI, a 468 ad 475. Quomodo Christus ponat animam suam ut iterum sumat eam, 475, 2.

16° *Electio septuaginta discipulorum*. Septuaginta duorum discipulorum nomina non nota, XVI, 144, 1. Figure septuaginta duorum discipulorum, *ibid.*, 2. Cur septuaginta duo discipuli electi, 143, 1. Cur binos misit Christus, *ibid.* et seq.

17° *Initium peragrations Juliae post missionem septuaginta duorum discipulorum*, XVI, 153, 2. Martha et Maria, *ibid.* et seq. (Vide MARIA, MARTHA).

18° *Enceniorum festum, et cum Pharisaeis disputatio*. Quid Christus dixerit Pharisaeis petentibus ab ipso ut clare diceret, *non* ipse esset Messias, XVI, 478, 1, 2; 479, 1, 2. Lapidibus ab eis impetitur, 479, 2. Cur in Bethaniam seu Bethaniam iverit, 481, 2; 485, 2.

19° *Lazari resurrectio*, XVI, 483, 1, 2 et seq. Quomodo Lazari morbus non esset ad mortem, sed pro gloria Dei, 485, 1. Jesus Martham et Mariam diligebat, *ibid.* Lazarus erat Christo charus, *ibid.* Servo cogitabat de Lazaro sanando, *ibid.*, 2. Eum Dominus morti permisit et sepeliri, et omnia fieri antequam domum ejus veniret, ut evidenter esset miraculum, 485, 2 et seq.; 488, 1, 2. Cur iterum in Iudaeam se redire velle dixerit, 485, 2. Mortem Lazari suis significavit, 486, 2. Quoto die ad eum suscitandum abiit, 488, 1. Quomodo quadriduans fuisset in monumento, Christo in Bethaniam adventiente, 487, 2. Cur a sororibus non sit servatus insepultus, 489, 1, 2. Magdalena ad Christum accurrit, 491, 2. Frenitus Christi quis, *ibid.* Christus quomodo turbavit seipsum, 493, 1. Quomodo ad eum resuscitandum se paulatim Dominus paravit, 493, 2. Cur lacrymans sit, *ibid.* Quomodo in Lazari morte sit lacrymans, X, 280, 2; 281, 1. Ter lacrymans dicitur, XVI, 494, 1. Cur lapidum a sepulcro Lazari amoveri jussit, 494, 2. Erat quadriduans, ergo ferebat, *ibid.* Ejus resuscitatio erat pro gloria Dei, 495, 1. Christi desiderium Lazari suscitandi audit Deus, *ibid.* et 2. Clamans voce magna, Lazarum suscitavit Christus, *ibid.* et seq. Non prius a Deo fuit animatus, 496, 1. Cur ejus vincula Christus non solverit, 496, 2 et seq. Excitatus ingentes ei gratias egit, 497, 1.

20° *Primum concilium contra Christum*, XVI, 498, 1, 2 et seq. Cur a Romanis propter Christum sibi timebant Judaei, 498, 2. Pontificatus apud Judaeos non annuus, 499, 1. Caiphas in Christum impia sententia, 499, 1, 2. Caiphas ad prophetam, 500, 1. Christus exinde periculum vite declinavit, in Ephrem secedens, quia nondum venerat hora, ejus, 500, 2.

20° Prædictio mortis tertio, et iter in Jerusalem, XV, 446, 1, 2.

21° Fili Zebedæi. Quid a Christo eorum mater petierit, XV, 447, 2 et seq. Excusanda mater filiorum Zebedæi, 448, 1. Filii Zebedæi quare nescierint quid peterint, 448, 2 et seq. Passio est calix, 449, 1. Cur S. Joannes pingatur cum calice, *ibid.*, 2. Cur passio vocatur baptismus, *ibid.* An recte dicantur posse se calicem bibere, 450. Unde duorum fratrum petitionem audierint ceteri Apostoli, 451, 2. (Vide JACOBUS, JOANNES).

22° Zachæus. Zachæus erat princeps publicanorum, XVI, 247, 1, 2. Erat dives, *ibid.*, 2. Cur cuperet Jesum videre, *ibid.* Jesus ei se videndum et irruendum obtulit, 248, 1. Eius aspectus est operosus et efficax, *ibid.* Quomodo eum Dominus viderit, *ibid.* Prompta ejus obedientia, 248, 2. Hospitio excipit Dominum, *ibid.* Quid Zachæo ejusque domesticis proponeret, *ibid.* Restituit injuste parta, et pauperibus dimidium honorum distribuit, 248 et seq. Octavam tantum honorum suorum partem Zachæus fraude acquisierat, 249, 1. Eius domui tunc facta est salus. 249, 2. (Vide ZACHÆUS).

23° Cæci post egressum e Jericho, XV, 454, 1, 2 et seq. Cæcos duos an unum Christus veniens in Jericho curavit, 454, 1. Et an is idem cum eo quem Lucas a Christo Jericho ingrediente curatum ait, *ibid.* Sexies cæcos curavit Christus, 455, 2. Cæcorum duorum importunus clamor, 454, 2.

24° Unctio pedum Christi secunda. Ante sex dies Pasche, cum Jesus Bethaniam venit, quid sit, XVI, 503, 1. Cur instante morte prius Bethaniam venerit, *ibid.* Maria unguentum pretiosum super caput Christi effudit, item super pedes, 504, 1, 2. Pistica nardus quæ, 503, 2. Judas in Magdalenam murmurat, 505, 1. Cur Christus Judam furem elegerit, *ibid.* Pharisei de Christo et Lazaro interficiendis cogitant, 507, 1.

25° Christus e Bethania in Jerusalem venit, et eam quasi rex cum triumpho ingreditur, XV, 457, 1, 2 et seq. Cur ex Bethphage cum triumpho per portam Auream in Jerusalem et templum deduci voluerit, 458, 1; 464, 1. Cur transire vallem Josaphat, 458, 1. Duo discipuli a Christo missi qui sint, *ibid.* An in suo triumpho sedit super asinum, non super asinum, et cur, XIV, 458, 1. Christus tam pullo quam asinae vicissim insedit, XIV, 459, 1; XV, 459, 2. Jumentum in brevi hoc itinere mutavit ob mysterium, XIV, 459, 1. Cur cum pompa in urbem ingredi voluerit, 460, 1 et seq. Variis de causis insolita cum pompa Jerusalem in die Palmaram invecus est, 457, 1, 2. Per portam Gregis invecus est in Jerusalem in die Palmaram '00, 2. Faustis acclamationibus turbæ excipitur, 460, 2 et seq. Palmaram rami de arboribus cæsi, et Christo substrati, erant signum triumphum quem de morte, dæmone, peccato et inferno relaturos erat, 461, 1. Agnoscit hæc turba eum pro Messia.

462, 1. Christus regnum suum in cruce adit, 462, 2 et seq. Efficit ut nemo Judæorum et Romanorum hoc ejus triumpho irritatum manus in eum miserit, 463, 2.

26° Fletus super Jerusalem. Cur Christus videna Jerusalem flevit super illam, XV, 253, 1. Vehemens Christi dolor et indignatio, 253, 2. Jerusalem eversionem prædicit, 254, 1, 2.

27° Ingressus in templum, et secunda ejectione vendentium a templo, XV, 464, 1 et seq. Cur urbem ingressus primo adierit templum, 464, 1. Christus non intrabat in Sanctum, nec in atrium sacerdotum, quod non esset sacerdos Leviticus, *ibid.* Nullam aliam templi partem aut atrium ingressus est quam atrium laicorum, XII, 781, 2. Christus eiecit vendentes et ementes e templo ob duas causas, XV, 464, 2. Bis eiecit vendentes e templo, *ibid.* Non senebat ut quis onustus vase vel sarcina extremum atrium templi transiret, 706, 1, 2. Mensas et cathedras evertit, 464, 2. Gollyba et collybitæ quid, *ibid.*

28° Indignatio Phariseorum. Gentiles ad Christum, et infidelitas Judæorum. Ob mirabilia Christi, ei acclamant pueri, XV, 466, 1, 2. Populus mutabilis et ingratus, 466, 2. Gentiles ad Christum per Philippum accedentes, XVI, 507, 2, 508, 1. Prædictio glorificationis Christi, 508, 1. Tonitru e caelo Christi divinitatem testatur, 511, 1. Infidelitas Judæorum, 515, 1, 2. Tres cause cur Judæi non credant Christo, *ibid.* Abscondit se Jesus a Judæis, 515, 1. Exhortatio Christi ad fidem, 517, 1.

29° Maledictio ficus. Christus maledixit ficui, XV, 467, 1. Ficus arefacta mystico quid, 467, 1, 2. Quo die ficus arefacta est, 467, 2. Observatio ficus arefactæ, *ibid.*, 2.

30° Interrogatio de potestate Christi, et odium principum in Christum, XV, 468, 1, 2. Christus per scribarum reprehensiones sibi viam paulatim ad passionem stravit, 472, 2. Quomodo Phariseis significat se brevi morituro, XVI, 514, 2.

N. D. — Variæ parabolæ quæ exinde usque ad passionem suam Christus tum discipulis, tum Judæis proposuit, infra per ordinem indicantur (Vide PARABOLA).

31° Census an dandus Cæsari, et duo minuta vidua, XV, 477, 2 et seq. Deo et Cæsari sua reddenda, 480, 1; Gazophylacium et duo minuta quid, 708, 2. Vidua pauper a Christo laudata, 709, 1, 2.

32° Prædictio eversionis Jerusalem, finis mundi et iudicii extremi. Cur discipuli Christo edificationes templi ostendant, XV, 508, 1. Templum funditus evertendum prædicit Christus, *ibid.*, 2. Interrogatio discipulorum quando hæc evenient, 504, 1. Signa excidii urbis et orbis, 503, 2. Signa excidii Jerusalem, *ibid.*, 2. Signum finis mundi instantis quod, 505, 1. Signa duo prævia excidio Jerusalem, 505, 1, 2. Væ prægnantibus et nutritibus in illis diebus, cur, 506, 4. Difficilis cura

sabbatum fugæ, *ibid.*, 2. Judæorum clamores ob Christum occisum, 507, 1. Ob eum crucifixum eversa est Jerusalem, *ibid.* Jerusalem danda Gentibus, *ibid.*, 2. Propter electos brevitati dies quid, 508, 1. Impositores et seductores varii, 509, 1. Sex analogie fulguris et Christi, 510, 2: *Ubi fuerit corpus, illuc congregabuntur et aquæ*, quid? 511, 1. Tribulatio hic quid, 512, 2. Solis obscuratio unde, 513, 1. Sole obscurato luna necessario obscuratur, *ibid.*, 2. Stellæ cadent, *ibid.* Virtutes celorum movebuntur, *ibid.* Quodnam est signum Filii hominis, 514, 1. Nubes cur in adventu Filii hominis, 515, 2. Dies et hora judicii ignota, 517, 2 et seq. (Vide JERUSALEM, JUDICIUM).

33° Populi concursus ad Christum, et conceitium secundum contra Christum, XVI, 259, 2; XV, 513, 1. Consilium dolosum de capiendi Christo, XV, 544, 1.

34° Prædictio iterata passionis, XV, 542, 2, et unctio capitis Christi apud Simonem Leprosam, XV, 544, 2 et seq. Excusat Christus et defendit Magdalenam a qua innectus erat. quod ad sepeplendum eum id fecerit, 546, 1.

35° Pactum proditoris Christi, XV, 547, 1, 2. Mors Christi a prodicione Judæ erat inchoanda, XVI, 528, 1. Satanas quomodo in Judam intravit, XV, 547, 2. Triginta argenteis venditur Christus, *ibid.* Triginta argentei quid, *ibid.* Venditus fuit triginta argenteis, atque hinc meruit esse pretium peccati, XIV, 492, 2. Vili pretio a Juda est venditus, XV, 548, 2. Alia hujus venditionis circumstantiæ, XIV, 493, 1, 2. Christi proditoris indignitas, *Psalm.* I, 208, 1. Judas decimam partem pretii unguenti Magdalenæ accepit, XV, 548, 2. Christus vili pretio venditus meruit fieri pretium mundi, *ibid.*

36° Quartum Pascha, ablutio pedum, et institutio Eucharistia. Dies azymorum quinam, XV, 549, 1. Chronotaxis ultimarum dierum Christi, *ibid.* An Christus Pascha decimo quarto die celebravit, XVI, 521, 1. Christus lavat pedes discipulorum, cur, 521, 2 et seq.; XVIII, 180, 2. Tres cause lotionis pedum a Christo, XVI, 523, 1, 2. Et cur primo pedes Petri, 524, 1. Resisit Petrus lotioni pedum suorum, 526, 1. Ad humilitatem exhortatio, 527, 2 et seq. Prænotit diu Christus proditorem Judæ, 412, 2; 414, 1. Quando prædicit Christus se proditorem, XV, 529, 1, 2 et seq. Probabilis est Christum prædixisse proditorem Judæ, tam ante Eucharistiam quam post eam illam iterasse, 530, 1. Christus turbatus est spiritu ob proditorem Judæ, 529, 2. Cur Judæ peccatum nollet divulgare, XV, 552, 1. Prodicionem sui apostolus detegit Christus, 552, 2. Cur Judam non nominavit, *ibid.*; XVI, 412, 2; 414, 1. Ordo detectionis Judæ proditoris, 553, 1. Joannes in sinu Christi recumbit, 530, 2. Petro suggerente, interrogat Christum de proditore Joannes, 531, 1. Intinctus panis quis, *ibid.* Satanas in Judam intrat, *ibid.*, 2.

Quo die Christus Eucharistiam instituit, XV, 549, 2 et seq. Ad passionem futurus, cur Eucharistiam instituit et sumpsit, XIV, 470, 2. Pascha non poterat immolari nisi in Jerusalem, XV, 550, 2. Hora tertio pomeridiana agnus paschalis mactabatur, *ibid.* Christus in agno se in cruce intuebatur, 531, 2. Judas sumpsit S. Eucharistiam, *ibid.* Triplex cæna Christi, XV, 554, 1; XVI, 522, 2. Sub horam noctis secundam Christus instituit Eucharistiam, XV, 554, 2. Eius actiones quinque in institutione Eucharistia. *ibid.* Christus benedixit panem, cur, 555, 1. Quomodo eam dederit, 555, 2; 557, 2 (Vide pro aliis questionibus, EUCHARISTIA). Suis valde dicit Christus dicens se non amplius cum eis comesturum, 562, 2. Objectio de cœnæ institutione Christi post suam resurrectionem, *ibid.* Satanas in Judam intrat, XVI, 531, 2. Quod fecit, fac cœtus, quo sensu Judæ dixit Christus, 533, 1. Juda agresso ad prodicionem consummandam, Christus dicit se clarificatum, 555, 2 et seq. Quare post cœnam, hymnum cœnæ, XIX, 452, 2.

37° Sermo Christi post cœnam. Christi in suis teneritudo, XVI, 534, 2. Suis ultimum dicit vale, *ibid.* Dicit eos non posse venire qui ipse vadit, 535, 1. Mandatum dilectionis novum, *ibid.* et 2. Prædicit Christus Petro trimam negationem, XV, 565, 1, 2; XVI, 537, 2. Quomodo apostoli C'visis eorum lapsam prædicando non crediderunt, si eum prophetam et Messiam credebant, XV, 565, 2.

Christus solatur et corroborat suos turbatos, XVI, 538, 1, 2. In domo Petri celestis mansio-nis multe, 539, 1. Quomodo Christus vadit parare locum apostolis, cum in caelo sint mansiones multe, 540, 1. Dicit se abiturum in caelos, *ibid.* et seq. Petit Philippus a Christo ut sibi Patrem ostendat, 543, 1. Qui videt Christum, videt et Patrem, quo sensu? 543, 2. Qui credit in Christum opera Christo majora faciet quo sensu, 545, 1, 2. Cur Christus voluit majora per apostolos quam per se operari, 546, 1. Promittit apostolis Paracletum, 547, 1. Promittit se non relicturum discipulos orphanos, 548, 2. Resurrectionem suam hæc prædicit, *ibid.*; 552, 2. Pacem relinquit suis Christus ex hoc mundo discessurus, 552, 1. An Christus hæc mens surrexerit, domoque exierit, et dixerit ea que sequuntur in via, 555, 1, 2.

Exhortatio ad perseverandum in dilectione Christi sub allegoria vilis, XVI, 556, 1, 2 et seq. Christus abiens e mundo, multa apostolis revelavit, 566, 2. Eius in illos amor, 567, 2; 584, 2. Promittit eis iterum Spiritum sanctum, 570, 1, 2. Ratio cur persecutionem passuræ forent, præannuntiet, 573, 1, 2. Quodnam scandalum ab apostolis hic arceat Christus, *ibid.* Causa persecutionis in apostolos, 574, 1. Quænam hæc nova que Christus ante apostolos non dixit, 575, 1. Prædicit eis se brevi tempore ab his abfore, 580, 2. Quodnam hic Medicum, et non videbitis me? *ibid.* Promissio

gandi aeterni, 581, 2 et seq. Dolore parturientis cur dolor discipulorum comparetur, 583, 1. Promissio Christi de impetratione orationum expenditur, 584, 2 et seqq.

38° *Christi ad passionem ituri cygnaea oratio.* Oratio Christi pro sua glorificatione, XVI, 590, 1 et seqq. Oratio pro salute Apostolorum, 595, 2 et seqq. Oratio pro salute omnium fidelium, 598, 1 et seqq.

CAPUT SEXTUM.

JESU CHRISTI PASSIO, CRUCIFIXIO, MORS, SEPULTURA.

ARTICULUS PRIMUS.

CHRISTI PASSIONIS SERIES HISTORICA.

Passio Christi per articulos paucis digeritur, XV, 212, 2 et seqq.; 646, 1. Ejus tres fuere partes primariae, 446, 2. Passionem Christus a circumcisions inchoavit, XVI, 68, 1. Ab infantia cepit, *Psal.* II, 85, 2. 1° *Oratio Christi in horto.* Cur Christus in montem Oliveti exierit, XV, 562, 2. Cur secesserit in villam Gethsemani, 566, 1. Ejus tristitia in horto, 566, 2 et seq. Tristitia vera fuit in Christo, 567, 1. Non solum in appetitu sensitivo, sed etiam in voluntate, *ibid.* et 2. Quomodo in passione cepit tædere et pavere, VI, 363, 1, 2. Christi tristitiam et sudorem sanguineum causavit: primo, instans passio et mors; secundo, praevisionem martyrii; tertio, ingratitude hominum; quarto, afflictio matris suae, XV, 567, 2; 568, 1. Haec tristitia in Christo fuit voluntaria, *ibid.* Simul dolebat et gaudebat summe de sua passione, 567, 1. Causa iterum finies Christi passionis, quinque, 568, 1, 2; 569, 1. Tristatus est usque ad mortem, 569, 1. Cur Apostolos sustinere jusserit, *ibid.* 2. Quinque ob causas prociat in terram orans, *ibid.* Agoniam et horrorem vicit orando intensius et extensius, XVI, 265, 4. Vere sanguinem in ea sudavit, et unde hoc factum, *ibid.* 2. Cur ad discipulos dormientes venerit, XV, 571, 2. Eos acerbe non increpat, 572, 1, 2. Secunda ejus oratio in horto, et tertia, *ibid.* 3. Cur tertio oravit, *ibid.* Quo sensu dixerit discipulis: *Dormite jam, et requiescite*, 573, 1.

2° *Apprehensio Christi.* Christus ultro Judaeis processit, XVI, 606, 2. Christus obviam prodeundo hostibus, tria nobis notanda dedit, XV, 573, 2. Osculatum Judam non respuit, sed amice rescutatur et blande compellat, 575, 1 et seq. Christus osculum Juda tribus de causis dedit, 575, 1. Mira Christi in Judam mansuetudo, *ibid.* 2. Ordo comprehensionis Christi, 576, 1. Que miracula patrarit jam comprehendendus, 576, 1, 2. Prostravit Judaeos in terram, XVI, 607, 1. Prostrato Judaeorum significat eorum casum, XV, 576, 2. Petri gladium fuisse cultum censent aliqui, 577, 1. Fuisse ensem censent Patres, *ibid.* 2. Aurem Malcho Christus restituit, 578, 2. An Christus Malchum converterit, *ibid.*

Petri gladium stringentis temeritatem castigat, 578, 2. Qui acceperint gladium, gladio peribunt, *ibid.* Rationes cur Christus se defendi vetet, *ibid.* et seq. Angelorum ope ad sui defensionem non habebat opus, 579, 1, 2. Cum Judaei impleverint Scripturas de occidendo Christo, an peccaverint, 579, 2, 580, 1. Christi capturae ordo, 580, 2. Et atrocitas, 581, 1. Cur ligari voluerit, XVI, 607, 2. Cur Apostolos a Judaeis tangi noluerit, 607, 1. Anf uga discipulorum licita, XV, 581, 2.

3° *Christus ad Annam et Caipnam ductus.* Per torrentem Cedron ductus fuit, an in eodem precipitatus, XVI, 605, 2. Ad quem primum ductus fuerit, XV, 582, 1. Cur primo ductus ad Annam, XVI, 608, 1. Petrus a longe Christum captum sequitur, XV, 582, 2. An discipulum sequens Christum cum Petro fuerit S. Joannes, *ibid.* Christus a Caipha interrogatur, 583, 1. Animose et intrepide ei respondet, *ibid.* et 2. Christo alapa impingitur, XV, 583, 2; XVI, 608, 1, 2. Alapa a colpho quomodo differat, XV, 587, 2. Quae fuit Christo impacta, quam atrox fuerit, 585, 2. Cur percussus alteram maxillam non dederit, XVI, 608, 2. Falsi testes in Christum, XV, 584, 1. Quare a testibus accusatus taceret, 584, 2. Adjuratur a Caipha per Deum vivum, 584, 2 et seq. Eique tunc respondet clare, VI, 412, 1; XV, 585, 1. Christi coram iudicibus suis magnanimitas, XV, 585, 2. Caiphas vestimenta sua sciendit, *ibid.* 2. Blasphemare consuetur a Caipha, 586, 1. Hinc tanquam blasphemus a concilio reus mortis iudicatur, *ibid.* Ob nostra peccata reus erat, 586, 2. Bis examinatus et rogatus in concilio fuit, *ibid.* Quomodo a ministris et senatoribus fuerit illus, 587, 1. Eorum in Christum barbara savities, *ibid.* Ejus facies fuit consputa, et barba vellicata, *ibid.* Palmis facies ejus cedidit, *ibid.* et 2. Illuditur Christus quasi scurra et ludio, *ibid.* et seq. Ejus barba in passione et pili vellicati, XI, 598, 1. Velata facies ejus, duabus de causis, XV, 588, 1. Sibylla de Christo consputo, *ibid.* Causa delusionis Christi, *ibid.* 2. Quid ea velatio mystice et tropologicè denotaret, *ibid.* Sua passione Deum honoravit, ejusque injurie satisfecit, *ibid.* Martyres ad opprobria, tormenta, et mortem animavit, 589, 1. Christus fuit adamas patientiae, *ibid.* Quinque illusiones Christi per tres horas, *ibid.* et 2.

4° *Negatio Petri.* Petrus an steterit, an in ferit ad ignem, XV, 589, 2. Quomodo esset in laetia foris, *ibid.* Ancilla Petrum agnovit ex pavore, 590, 1. Cur Christus vocetur ab ancilla ostiaria Galileus, *ibid.* Ad vocem ancillae Petrus cecidit, *ibid.* Ejus prima negatio, *ibid.* Negando mentitus est in re fidei, *ibid.* Ter tantum negavit, non septies, aut sexies, ut vult Dionysius Cartusensis, 590, 2. Negationum ejus ordo, *ibid.* An Petrus fidem perdidit, *ibid.* An excusari ejus responsio, et negatio in bonum sensum capi possit, *ibid.* Negando peccavit mortaliter et Dei gratiam amisit,

cur permissus tam graviter labi, 591, 1. Primo gaudi cantu a lapsu non est excitatus, *ibid.* Negavit secundo cum juramento, *ibid.* Item tertio cum de-estatione, 594, 2. Respexit Christus Petrum, quo sensu et quo modo, 592, 1. Galli cantu excitus vocis Domini est recordatus, *ibid.* 2. Cur aggressus sit foras ut fletet amare, 593, 1 (*Vide Petrus*).

5° *Christus ad Pilatum ductus primo et Juda desperato.* Sanedrim convocat Caiphas ad damnandum Christum, XV, 595, 1, 2. Amici Christi e principibus an interfuerint concilio quod Caiphas ad damnandum Christum convocarat, 595, 2. Vincitur ad Pilatum trahitur, ut ab eo ad mortem damnaretur, XV, 596, 1; XVI, 608, 2. Tres causae ob quas Christus Pilato traditus, XV, 596, 2. Judas male penitens triginta argenteos refert, 597, 1. Desperabundus Judas se suspendit, *ibid.* 2. Judas in fien se suspendit, 598, 1. Avaritia Judam perdidit, *ibid.* (*Vide Judas*). Jesus coram Pilato seditur, 599, 2 et seq. Tria crimina ei coram illo objecta, 600, 1. Cur dixerit Pilato se natum ad veritatem testandum, XVI, 609, 2 et seq. Quid ei de suo regno responderit, XV, 600, 2; XVI, 609, 2. Cur tacerit accusatus apud Pilatum, silet quatuor de causis, XV, 604, 2. Miratur Pilatus, *ibid.* Christi confessio coram Pilato, XIX, 262, 2.

6° *Christus ad Herodem.* Veste alba ab Herode illuditur, cur, XV, 692, 1.

7° *Christus ad Pilatum secundo, et Barabba liberato.* Propensio et instantia Pilati ad liberandum Christum, XV, 602, 1. Cum Barabba compositur, 602, 2 et seq.; 604, 2. Uxor Pilati ad maritum mittit pro liberando Christo, 603, 1. Uxor Pilati somnium a quo immissum, *ibid.* et 2. Barabba Christo praefertur, 604, 2.

8° *Christi flagellatio.* Christus a Pilato flagellari jubetur, XV, 605, 2; XVI, 612, 1. Fuit flagellatus antequam ad mortem damnaretur, XV, 606, 1, 2. Idque semel tantum, sed atrociter ad columnam igitur, *ibid.* 2.

Columna flagellationis Christi, XV, 606, 2. Flagellationis Christi atrocitas, *ibid.* Quibus instrumentis fuerit flagellatus, 607, 2. Cur tam atrociter voluerit cædi, 607, 1. Ipsius in ea flagellatione patientia et constantia, *ibid.* Passus est per omnia, *ibid.*

9° *Christi condemnatio et coronatio.* Sententia lata a Pilato in Christum, XV, 608, 2. Pilatus de Christo Romanis scribit, *ibid.* Chlamydem coceaeam induitur pro ludibrium, 609, 2; XVI, 612, 2. Purpura regnum Christi notat, XV, 609, 2. A milibus spinæ corona coronatur, 610, 1. Corona spinæ qualis, *ibid.* Corona spinæ acutissimus dolor, *ibid.* Cur Christus spinis coronatus sit, V, 349, 1; XV, 609, 2. Arundo ei in manus datur pro contemptum, et qualis, XV, 611, 2. Quid ea symbolice designet, *ibid.* Ejus insignia regalia simul referuntur, 612, 1. Cur caput ejus percussum arundine, *ibid.* 2. Ad populum in hoc schemate

productur, *ibid.* Quid de eo Pilatus ad Tiberium imperatorem scripserit, XV, 655, 2.

10° *Crucis delatio, mulieres plangentes.* Cur Christus, cum ad crucifigendum educeretur, subit vestimentis indutus, XV, 614, 1. Quam longè itineribus fatigatus in die mortis suae, *ibid.* Quo modo crucis suam portavit, 614, 1. Simoni cruci, Jesu gestavit, cur, *ibid.* 2. Haeresis Basilidis et Marcionis de Christo cruci subducto, *ibid.* 2. Mulierum Christum ad mortem euntem sequentium lamenta, *ibid.* Quid dixerit ad mulieres super se lamentantes, *ibid.* Veronica sudarium Christo exhibet, *ibid.* Golgotha quoniam vox, 615, 1. Calvaria dicta a cranio Adæ ibi sepulto et reorum, 615, 1, 2. Cur Christus in loco infami et supplicii voluerit crucifigi, 615, 2. Cur extra Jerusalem, II, 27, 1; XV, 615, 2.

11° *Crucifixio Christi.* Vinum lacte mixtum Christo ante mortem propinquitur, XV, 616, 1. Bis ei potus in Calvariae monte gustatus, *ibid.* Vinum myrrhatum quid, *ibid.* Cur obstatum bibere noluit, *ibid.* 2. Clavis cruci suae fuit affixus, sed et funibus simul alligari potuit, IX, 914, 1; XV, 616, 2. Quot clavis fuerit affixus, XV, 617, 1. Sunt ei per viam manus adducti, vel per carpum brachii, et cur, *ibid.* Quem cruciatum in ea fixatione senserit, maxime in pectore, *ibid.* Clavorem Christi typus, clavus ferreus quo percussus Sisara, III, 436, 2. Acrobitas multiplicis crucis Christi, XV, 617, 1. Quis summus dolor Christi, *ibid.* Crucifixionis laevis circumstantie, 617, 2. An nudus pependit, *ibid.* An fuerit humi cruci affixus 618, 1. Nudus prorsus in cruce pependit, et cur, XI, 324, 1. Cur fuerit crucifixus, varie dantur causae, XV, 618, 1 et seq. In cruce pendens Evae peccatum luit, 628, 2. Et sic caelum terrae reconciliavit, *ibid.* Sensit in ea omnium martyrum tormenta, 619, 1. Crux Christi ex quo ligno, *ibid.* 2 (*Vide Crux*). Die vigesima quinta martis crucifixus est, 620, 2. Et in meridie, facie versa ad occidentem, 621, 1, 632, 2. Ita ejus crucei Judaei collocarunt, ut dorso urbem Jerusalem et orientem, facie occidentem respiceret, idque alio sensu factum est, XII, 452, 2; 563, 1. Facie aversa a Jerusalem et Romanam spectans crucifixus est, et postea in caelum ascendit, XIV, 528, 1. Cur Christus dicitur crucifixus hora tertia, XVI, 513, 2. Affectus septem de Christo crucifixo nobis eliciendi, XV, 622, 1.

12° *Christi oratio primo in cruce, vestimentorum divisio, titulus crucifigentibus.* Christus illico ut fuit crucifixus, pro crucifigentibus Patrem rogavit, XV, 622, 1. Oravit ex charitate pro crucifigentibus, X, 50, 2; XV, 477, 2. Vidit vestes suae sorte dividi, XV, 622, 2. Tunica Christi inconsutilis, qualis, *ibid.* Tres Christi vestes quales, 623, 1. Christus fuit in cruce a milibus servatus, *ibid.* Titulus crucis Christi, *ibid.* 2. Titulus fuit elogium Christi, *ibid.* Damnatis ad mortem affigi titulus solebat, *ibid.*

43° *Latrones cum Christo crucifisci, blasphemis contra Christum*, Christus medius pependit inter latrones, XV, 624. 1. Blasphematur a pretereuntibus, *ibid.*, 2. Maxime a principibus, *ibid.* Si rex Israel, de cruce eum descendere nefas, potius in eam ascendere oportet, 625. 1. Cur de ea non descenderit, *ibid.*, et 2. Etiam ab uno latrone crucifixo atrocis convicia partulit, XV, 626, 2; XVI, 268. 1. Latro bonus aliorum blasphemantem contra Christum, increpat, XVI, 268. 1. Christum confitetur Deum, *ibid.*, 2. Ejus contritio, penitentia: Christi innocentiam constituit, *ibid.* et seq. Verba ejus ad Christum quem sensum includant, *ibid.* Conversio ejus plane admirabilis fuit, *ibid.* An prius blasphemaverit, *ibid.* Qua ratione fuit conversus, 269. 1. Conversus est motivo tum externo, tum interno, *ibid.* Hujus latronis sanctitas liquet ex eximia ejus fide, spe, charitate, 269. 2. An fuerit martyr, *ibid.* Eligia ipsius e SS. Patribus, 270, 1, 2. Quem paradusum ei Dominus promiserit, 274. 1. Descendit in limbum patrum, *ibid.*, et 2. Nomen ejus fuit Dismas, *ibid.*, 2.

44° *Verba Christi ad matrem*. Commendat Christus Joannem matri suae, et matrem S. Joanni, XVI, 616. 2. Nos moriens suae matri commendavit, IX, 435, 2. Cur Joannes beate Virgini commendatur, varie rationes, XVI, 616, 2; 617, 1. Unice matrem dilexit et honoravit, V, 213, 1.

45° *Tenebrae Christi derelictio, sitis, mors, prodigia in morte, lateris apertio*. Tenebrae per universam terram in morte Christi, XV, 626, 2. Miracula septem in eclipsi Christi, 627. 1. S. Dionysius Areopagita eclipsin Passionis Christi vidit, 627. 2. Christus in cruce *Psalmum XXI* recitavit, et cur, 628. 1. Quomodo a Patre fuerit derelictus, *ibid.*, et 2. Seditab Christus h. cruce, cur, XVI, 648 et seq. Datum ei pro vino acetum, XV, 629. 2. Damnatus ad mortem dari solebat vinum, *ibid.* Acetum datum Christo quatuor de causis, *ibid.* In passione sua felle potatus fuit, XII, 384, 1. Septem in cruce Christi verba, XV, 631, 1, 2; XVI, 619. 1. Quomodo in manus Patris animam tradat, XVI, 274, 2 et seqq. Et mox spiravit, 272. 2. Clamavit antequam expiraret, idque magna voce, et qua de causa, XV, 631, 2. Clamor Christi in cruce fuit miraculum, *ibid.* et seq. Emisit spiritum capite inclinato, cur, 633, 4. Idque feria sexta circa horam nonam, *ibid.* Quo anno mundi et vite sit mortuus, XVII, 1, 1. Quot vixit annis, XVI, 455, 2. Quid eo mortuo contigerit, XV, 633, 1, 2 et seq. Quae prodigia in ejus morte acciderint, XIII, 509. 2. Tota terra tremuit in morte Christi, et causae hujus terrae motus, XV, 334, 1. Petra scissae in Gethsemani, *ibid.*, 2. Et in monte Alvernae, *ibid.* Christo oriente, tempus portae aperte fuere, XIV, 485, 1. Sancti ex monumentis exierunt, XV, 635, 1, 2. An rursus sint mortui, 635, 2. Quinam resurreverunt, 636, 1. Centurio conversus in morte Christi quis, 636, 2. Christus mortuus multorum corda movit.

637, 1. Ejus mors deploratur, XII, 447, 2. In ejus morte qui plaxerint, quae sint quatuor ille familiae quae in ejus morte plaxerint, XIV, 513, 2. Et cur quaelibet illarum plangere debuerit, 514, 1, 2. Christo non fracta fuere crura, XVI, 620, 1. Christo mortuae lateris apertum, et ea apertione nobis multum meruit, *ibid.*, et 2. Valuos totum lateris Christi penetravit, *ibid.*, 2. Ejus lateris dextrum fuit hasta perforatum, non sinistrum, XII, 852, 4. Exiit e latere Christi aperto sanguis et aqua, XVI, 621, 1. An naturaliter, *ibid.* Cur sanguis et aqua ex latere Christi, *ibid.* Cur Christo ossa frangi non debuere, 622, 4.

46° *Christi sepultura*. Sepultura Christi expenditur, XVI, 622. 2. Joseph ab Arimathaea petit a Pilato corpus Jesu, XV, 639, 1. Pilatus reddi jubet corpus Jesu, 639, 2. Cur ante vesperam ea die quo crucifixus, de cruce depositus, XIII, 543, 1. Quomodo involutum corpus Jesu, XV, 640, 1. Cur sepultum in hortu urbi vicino, XV, 641, 1; XVI, 623, 1. Cur in monumento novo ex petra exciso sepultus sit, XV, 640, 1. Cur in monumento novo positus, et cur in alieno sepulchro, *ibid.*, 2. Forma sepulchri Christi, *ibid.* Anima Christi descendit in limbum, 641, 1. Cur sepulchrum Christi saxo magno observatum fuerit et a Judaeis obstruatum, *ibid.* Mariae contra sepulchrum sedentes, *ibid.*, 2. Unum tantum lapidem habuit, quo clauderetur, non duos, 641, 1. Petunt a Pilato Judaei ut Christi sepulchrum jubeat custodiri, 641, 2. Sepulchrum Christi manuit, 642, 2.

47° *Christi descensus ad inferos*. Christus vivificatus Spiritu quomodo dicitur, XX, 334, 2. Inferiora terrae ad quae Christus descendit, sunt infernus, non sepulchrum, XVIII, 627, 1. Vere descendit in infernum, XVII, 98, 2; XVIII, 628, 2. Quod ascendit, quid est nisi quia et descendit primum in inferiores partes terrae? Cur eo descendit, *ibid.* An in inferno dolores sui passus, XVII, 96, 2. Nihil passus est post merem, 97, 4. Inferni nomine dicitur limbus, XVIII, 627, 2. Quomodo et qualiter ad limbum patrum descenderit, IX, 665, 2. Personaliter non descendit ad infernum damnatorum, IX, 666, 1; XVIII, 628, 1. Sui ad inferos descensu nullos damnatorum liberavit, XIII, 464, 2. In limbo patribus Christus praedicavit, et quomodo, XX, 337, 2. Quamvis ibi fuerit, *ibid.* et seqq. Triduo ibi mansit, XIV, 461, 1. Cur eo descendit, XX, 337, 2. Ejus animae ad inferos descendenti an insularit, hunc definitio, XI, 286, 1. Ad limbum descendens primum dedit jubileum, IX, 666, 2; XIV, 464, 2. Quomodo patres antiquos victos e limbo post mortem liberavit, XIII, 464, 2 (Vide LIMB).

ARTICULUS SECVSDES

QUESTIONES DOGMATICAE ET MORALES AD PASSIONEM CHRISTI PERTINENTES.

I. PASSIO CHRISTI FUIT SPONTANEA ET VOLUNTARIA, LICET A PATRE PRACEPTA; QUINQUE A CHRISTO SUMME DESIDERATA FUIT. 1° Passio Christi fuit vo-

luntaria, non coacta; XVI, 424. 1: Quae erant ergo eum apprehendere; et nemo misit in illum manus, quia necdum venerat hora ejus. Libero et sponte mortem subit, XI, 631. 2: Oblatus est quia ipse voluit. Est volens et concius mortuus, XV, 646, 1: Miltens enim hac unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit; 552. 2: El edentibus illis, dixit: Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est; 565, 4: Tunc dixit illis Jesus: Omnes vos scandalum patiemini in me, in ista nocte, scriptum est enim: Percutiam pastorem, et dispergentur oves crepis; 873. 2: Surgite, eamus; ecce appropinquavit qui me tradet; 634, 2: Jesus autem iterum clamans voce magna, emisit spiritum; XVI, 476, 1: Nemo tollit eam (animam meam) a me; sed ego pono eam a meipso, et potestatem habeo ponendi eam; et potestatem habeo iterum sumendi eam; XVIII, 94, 1, 2. Poterat non pati nec mori, XVI, 476, 1. Proposito sibi gaudio, cruce[m] elegit, XIX, 496, 2: Aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Jesum, qui proposito sibi gaudio, sustinuit cruce[m], confusione contempta. Eam sustinuit pra gaudio et gloria ut mercede, *ibid.* Non nisi certo tempore et die mori voluit, XVI, 424, 1, 2; 430. 2. Quomodo tradiderit se judicanti se injusto, XX, 305, 1: Qui enim maledoctorem, non maledicebat... tradebat autem judicanti se injusto. Sponte se obtulit ad verbera et alapas, XI, 597, 2 et seq.: Corpus meum deli percussitibus, et genus meos vellentibus: faciem meam non averti ab increpantibus, et conspuentibus in me.

2° Christus accepit a Patre praecipulum in cruce moriendi. Praecipulum moriendi fuit Christo a Patre impositum, XI, 597, 2: Dominus Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico; retrorsum non abii. Corpus meum deli percussitibus, etc.; XIX, 26, 2: Humilitati semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. In eo vera fuit obedientia, et habuit praecipulum sic nos redimendi, XVIII, 103, 2: Steul per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi. Ita et per unius obedientiam justitiam constituent nulli. Ipsius obedientia in morte oppetenda, XVI, 85, 2; 475, 2: Propterea me diligit Pater, quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam. Passio Christi quomodo Deo Patri placuisse dicitur, XVII, 95, 1. Passio[n]em Christi Deus decrevit, non actionem necis ejus, *ibid.*: Hunc definitio consilio et praesentia Dei tradidit, per manus iniquorum affertis inintermissis. Passio Christi a voluntate et potestate Dei processit, sed non sine culpa Judaeorum, *Psalm.* II, 250, 2: El sciet quia manus tua haec, et tu, Domine, fecisti eam. Ipsum cur Deus Pater Judaeis objecerit, ut ab ipsis occideretur, XIV, 521, 2: Frange, suscitare super pastorem meum, et super virum conservandum mihi, dicit Dominus exercituum.

3° Passio[n]em et mortem suam Christus summe

desideravit. Mortem non exhorruit sed generosa ad illam properavit, XVI, 140, 2. Factum est autem, dum complerentur dies assumptionis ejus, et ipse faciem suam firmavit ut iret in Jerusalem, 191, 2 et seqq.: Ille, et dicit vulpi illi: Ecce ego, 2: demonia, et sanitates perficere vade et eras, et tertio die consummor? 202, 2: Et his diebus, praecedebat, ascendens Hierosolymam; 605, 1: Haec cum dixisset Jesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introiit ipse, et discipuli ejus. Cur passionem suam voluerit accelerari, XVI, 542, 1; 532. Et dixit ei (Judae) Jesus: Quod facis, fac citius. Passio[n]em suam calicem vocat, XV, 449, 1; 4: Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? XVIII, 442, 2. In calice passionis bibendo alacritas et promptitudo, XIII, 241, 2. Amargum passionis et tribulationis calicem bibi, quo nos ab eo non detereremur, 362, 1. Quomodo calicem a se trans ferri petierit, XV, 570, 1, 2. Pater mi, si possibile est, transcat a me calix iste, verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu, XX, 56, 1. Ipse passionem baptismum vocat, XV, 449, 2: Potestis... baptismo quo ego baptizor, baptizari? 704, 2. Passio est illi ut balneum aestuans, XVI, 183, 1: Baptismo habeo baptizari, et quomodo coarctor, usque dum perficiatur? Quomodo ad eam anabalarit, *ibid.* Ea velut parturitus fuit, 582, 2. Quomodo salutem nostram operari experierit, XVI, 183, 1. Ad mortem anhelabat, XII, 506, 1, 2. Commendo et vitam suam pro nostra salute exposuit, XVIII, 236, 1, 2: Christus non sibi placuit, sea sicut scriptum est: Impropria impropertantum tibi ceciderunt super me.

II. CAUSA PASSIONIS CHRISTI. — Christus ob tres causas pati debuit: primo, ut hominibus tum patientiae et charitatis exemplo praeret, dando pro eis vitam suam in pretium; secundo, ut sanctorum justitiam, illique satisfaceret; tertio, quia decebat et non angelus, sed homo pro hominibus satisfaceret, XIX, 372, 1, 2: Decebat enim eum, propter quem omnia, et per quem omnia, qui multos iustus in gloriam adduxerat, aeternam salutis eorum per passionem consummare. Qui enim sanctificat, et qui sanctificatur, ex eo omnes. Expediebat eum mori pro mundi salute, XVI, 499, 2 et seqq.: Vos nescitis quidquam, nec cogitatis quae expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat. Hoc autem a semetipso non dixit; sed, cum esset pontifex anni illius, prophetavit quod Jesus moriturus erat pro gente. Propter humanam peccata vulneratus est, XI, 630, 1: Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, alitrus est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostrae super eum, et itore ejus sanati sumus. Luit nunc nos promerimus, 631, 4. Quomodo sit captus in peccatis nostris, XII, 418, 2; 419, 1: Spiritus oris nostri Christus Dominus captus est

in peccatis nostris. Cur in passione sua leprosi formam assumpserit. XI, 629, 2: *Et nos putavimus eum quasi leprosum et percussum a Deo, et humilitatum*. XV, 221, 2. Causa cur Christus fuit crucifixus, ex parte Judaeorum eum crucifigentium fuit immane eorum odium in Christum; ex parte vero Adae et hominum fuit quod Adam peccavit in ligno, quare in ligno crucis hoc inobedientiae scelus a Christo expiari decessit et debuit; ex parte vero Dei offensi causa fuit amor justitiae, ut per crucem ostenderetur gravitas offensae Adae et hominum in Deum; ex parte Christi, causa fuit immensitas amoris, ut per crucem Christus ostenderet quantum nos amaret. VIII, 322, 1, 2: *Mortis turpissima condemnatus eum*. Christus passus est ex valida fortique in nos dilectione. XIV, 252, 1. Ejus in passione amor, XXI, 389, 1. Passio ejus fuit formax amoris, XV, 447, 1. Ejus vulnera sunt fenestras per quas transpareat amor, XII, 812, 1. Ejus redemptio tribuitur Dei et Christi zelo, XI, 525, 2: *Dominus sicut fortis egredietur, sicut vir praetorator suscitabit zelum*. Gustavit mortem ut eam non horreat Christianus, XX, 371, 1: *Eum vultem, qui modico propter angeli minoratus est, videmus Jesum propter passionem mortis, gloria et honore coronatum, ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem*.

III. QUIBUSNAM ET A QUIBUS TRADITUS FUIT IN PASSIONEM, QUID IN EA, ET QUOMODO PASSUS SIT. — 1° *Quibus traditus et quo sine*, XV, 446, 2: *Ecce ascendimus Jerosolymam, et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum, et condemnabunt eum morte. Et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum, et crucifigendum*, XIX, 333, 2: *Qui (Christus) dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate*.

2° *A diversis et diversimode traditus fuit*, XVII, 36, 2. Ab omnibus ordinibus fuit damnatus et occisus, XI, 634, 1, 2. Affixerunt, et tradiderunt eum in Deum commissa, XVIII, 236, 2.

3° *Quid passus sit*. Victima fuit multiplex et multas sustinuit mortes, V, 251, 2. Passiones Christi cur plurima fuere, *Psalm*, I, 262, 1. Passio Christi magnitudo, *Psalm*, II, 83, 2: *Super me confirmasti es furor tuus, et omnes fluctus tuos induxisti super me*. Flagellis circumdatus fuit, *Job*, 352, 1: *Circumdedit me lanceis suis, convulnerat lumbos meos, non pepercit, et effudit in me viscera mea*; 362, 1: *Concidi me vulnerare super vulnus, irriti in me quasi gigas*.

Christus otiam post mortem vulneratus est, *ibid.* In passione sua Christus positus in signum, 360, 4: *Reperit contritus sum; tenuit cervicem meam, confregi mihi et posuit me sibi quasi in signum*. Fuit quasi signum ad sagittam, dum in cruce fixus fuit, XII, 386, 1: *Tendit arcum suum, et posuit me quasi signum ad sagittam*. *Misit in ventris meis filias pharetrae suae*. Fuit in cruce quasi scopus in quem Judaei sua tela verborum ejaculat

sunt, X, 20, 1. Quas infirmitates in se suscepit, XIX, 391, 2. Quomodo agrotationes et languores nostros tulit, XI, 628, 1, 2: *Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit*. Non fuit ei species neque decor in passione, 624, 2: *Non est species ei, neque decor, et vidimus eum et non erat aspectus, et desideravimus eum*. Cur dicitur avissimus et cessatio virorum, 623, 2: *Despectum et novissimum virorum*. Factus est novissimus ut hominum superbiam retunderet, *ibid.* et 626, 1. Fuit vir dolorum in anima et corpore, 626, 2: *Virum dolorum, et scientem infirmitatem, et quasi absconditus vultus ejus et despectus, unde nec repulavimus eum*. Cur sceleratus reputatus est, 637, 2. Ejus labores et infirmitates, multiplices infirmitates in passione praesertim, 626, 2; 627, 1, 2. Et scivit eas ferre, 628, 1. Potuit curare morbos nostros, quia eos in se solventes suscepit, 629, 1. Morbi nostri ei peculiarem dolorem addiderunt, *ibid.* Voluit pati omne genus tormentorum et ab omni hominum genere, XV, 257, 2. Quomodo factus sit pro nobis maledictum et peccatum, II, 475, 1; XII, 160, 1; XVIII, 455, 1: *Eum qui non noverat peccatum, pro nobis maledictum fecit*, 541, 1: *Christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum: quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet in ligno*. In quibus a Deo fuit derelictus, XIX, 395, 1.

4° *Quomodo et quando passus sit*. Christus non in phantastico, sed in carneo corpore passus est, XIX, 78, 2: *Nunc autem reconciliavit in corpore carnis ejus per mortem*. Naturalem mortis horrorem habuit, XVI, 510, 1, 2: *Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salva me ex hac hora*. Christus in passione, fuit rex et dominus tormentorum et dolorum, XV, 172, 2. Spiritus robore, carnis infirmitatem in passione roboravit, V, 573, 2. Christus de solis contumeliis in passione queritur, *Job*, 398, 1. Spe future resurrectionis et ascensionis sustinuit crucem, IV, 275, 2. Passus est in medio ultimae hebdomadae Danielis, XIV, 243, 1. Item anno aetatis trigesimo quarto, quo est media vitae humane, *ibid.* Allegorice, quomodo passus est in plenitudo, I, 525, 1. Quomodo passus in fine saeculorum, XIX, 448, 2: *Nunc autem semel in consummatione saeculorum, ad destructionem peccati, per hostium suam apparuit*.

IV. QUAS IN PASSIONE VIRTUTES CHRISTUS OSTENDERIT ET DOCEBIT. Quam vita, mora, passio et resurrectio ejus virtutibus resplendet, XIV, 250, 2. In cruce Christus ostendit omnium virtutum excessum, XVI, 140, 1: *Et dicebant: cessum ejus, quem completurus erat in Jerusalem*. Fuit in passione portentum omnium virtutum, 569, 2. Quae in cruce virtutes elicebant, XVIII, 255, 2 et seq.; XX, 305, 2; XXI, 389, 1. Crucifixus quid nos doceat, XVIII, 256, 1. In cruce perfectus est in patientia, gratia et gloria, XIX, 397, 1: *Et quidem, cum esset Filius Dei, didicit ex eis quae passus est*

obedientiam, et consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis aeternae. Fuit patientiae perfectissimus typus, XII, 395, 2: *Ponet in pulvere os suum, si forte sit spes*. Dabit percutienti se maxillam, salvabitur opprobriis. Ipse patiens est dux omnium patientium, XXI, 22, 1. Est antesignanus martyrum et confessorum Dei, XIII, 441, 1. Quomodo sit primus martyr, XXI, 23, 1. Ipse est dux martyrum, XV, 171, 1, 2; 275, 2. Passio Christi et martyrum, omniumque fidelium una est, XIX, 79, 2. In omnibus sanctis est semper passus, I, 440, 1. Ejus incredibilis patientia, VI, 13, 2. Est patientiae prototypus, XIX, 495, 2: *Per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Jesum*. Fuit in patientia velut adamas, XI, 599, 1: *Dominus Deus osculator meus, ideo non sum confusus; ideo posui faciem meam ut petram durissimam*. Ejus mansuetudo, patientia, et silentium in passione, 632, 1: *Sicut ovis ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tondente se obmutescet*. Fuit mutus sicut agnus tonsus, *ibid.* Quo magis tormentis pressus, eo sanaviorem virtutis odorem sparsit, XVIII, 429, 1: *Christi bonus odor sumus Deo in his qui salvi sunt, et in his qui perierunt*. Fuit in cruce dolore et amore totus, I, 665, 2. Christi virtutes quas in passione spiravit, dicuntur myrrha, aloe et casia, *Psalm*, I, 296, 1: *Myrrha, et gutta, et casia a vestimentis tuis, a domibus eburneis*. Ipse crucifixus idea veri religiosi est, XVIII, 579, 1: *Mitti autem abisti gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo*. Christus quomodo crucem in suo corpore honoravit, XX, 366, 2. Ut martyr, inter omnia mundi tormenta triumphat, XVIII, 181, 1.

V. PASSIONIS CHRISTI EFFECTUS ET FRUCTUS. 1° *Passionis effectus et fructus generaliter sumpti*. Christus passionem et mortem suam vocat consummationem, XVI, 191, 2: *Ecce efficio deamiam, et sanitates perficio hodie et cras, et tertia die consummor*; 619, 1: *Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit: Consummatus est*. Ejus passio fuit consummatio abbreviata, XVIII, 173, 1: *Verbum enim consummatus et abbrevians in aequitate; quia verbum brevitas faciet hominis super terram*. Christi passionis fructus generalis, conversio Gentium, *Psalm*, I, 126, 2 et seq. Ejus crucifixi dotes et fructus, X, 204, 2 et seq. Passionis Christi efficacia, XXI, 389, 1. In passione sua comparat se messori, I, 710, 1.

2° *Per passionem suam et mortem Christus peccata nostra expiavit et plene pro illis satisfecit*. Ipse solus pro peccatis satisfacere poterat, IX, 563, 2. Pro nostris debuit apud Patrem sibi desponsit, V, 153, 2; X, 76, 2. Exiit sponsor pro debito Adam et hominum, VI, 65, 2. Quantum pro nobis satisfecit, XI, 489, 2: *Loquimini ad cor Jeru-*

salem et advocate eam; quoniam completa est malitia ejus, dimissa est iniquitas illius, suscepti de manu Domini duplaria pro omnibus peccatis suis: Per seipsum expiavit peccata nostra, XIX, 354, 2: *Purgationem peccatorum faciens, (Christus) sedet ad dexteram maiestatis in caelis*. In eo quomodo peccatum accepit finem, XIII, 117, 1. Peccato mortuus est effective, nos subjective, XVIII, 111, 1: *Quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel*. Passioni Christi ascribitur satisfactio, 89, 2: *Qui traditus est propter delicta nostra, et resurrexit propter justificationem nostram*. Ejus satisfactio, merita, voluntas, Deo volente, nostra est satisfactio, merita voluntas, XII, 631, 1, 2. A Patre datus est ut peccato ex justitia satisfaceret, XVIII, 75, 2: *Justificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem qua est in Christo Jesu, quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius*. Eius propitiatio quam sit valida, XX, 534, 1: *Et ipse est propitiatio pro peccatis nostris; non pro nostris tantum, sed etiam pro totius mundi*. Eius merita infanilis peccatis delendis sufficiunt, XIX, 456, 2: *Una enim oblatio, consummatio in sempiternum sanctificans*. Est hostia infanili prelii, XIV, 236, 2: *Ejus propitiatio, veteri propitiatio designatur*, XVIII, 74, 2. Ejus mors verum fuit sacrificium, XI, 631, 2: *Oblatus est quia ipse voluit*. Fuit holocaustum, *Psalm*, I, 110, 1: *Memor sit omnis sacrificii tui, et holocaustum tuum pingue fiat*. Eius redemptio vocatur justitia ob quatuor causas, XI, 119, 1: *Sion in iudicio redimetur, et reducent eam in justitia*. Justitiam saeculorum adduxit tripliciter, XIII, 117, 2. Christi Jesu satisfactio an illa sufficiens sit, ut pro nostris peccatis satisfacere non debeamus, XIV, 167, 1: *Quid ergilatis contra Dominum? consummationem ipse faciet: non consurget duplex tribulatio*. Ex ejus parte ad nostram justificationem nihil deest, XIII, 251, 1. Eius redemptio fuit plena et sufficiens, sed deest illi in nobis communicatio, XIX, 79, 2: *Adimpleo ea quae desunt passionum Christi, in carne mea, pro corpore ejus, quod est Ecclesia*. Eius redemptio sufficiens fuit ad omnes salvandos, XIII, 436, 1. Eius reparatio et casus Adae inter se comparantur, XVIII, 102, 1: *Sed non sicut delictum, ita et donum: si enim unius delictum multi mortui sunt, multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Jesu Christi: quae plures abundavit*. Nobis plura praestitit quam Adam abstulit, *ibid.* Peccata nostra sustulit et exhausti, XIII, 419, 2 et seq.: *Sic et Christus semel oblati est ad multorum exhaustanda peccata*. In carne patina et moriens damnavit peccatum? XVIII, 130, 2; 131, 1: *De peccato damnavit peccatum in carne, ut justificatio legis impleteret in nobis*. Mortis sua peccatum occidit, *ibid.* Quomodo omnia peccata aboleverit, et sub eo justitia, pax, sanctitas tota in orbe sit germinata, XIII, 251, 1. Ab ipso solo

petenda est remissio peccatorum, XIX, 457, 1. Ejus sanguis clamor misericordiam, 508, 1: *Accessit... ad Testamenti Novi mediatorum Jesum, et sanguinis asperionem melius loquentem quam Abel.* Quomodo a nobis jugum peccati, demonis et concupiscentie auferat, XIII, 431, 2: *Et ero eis quasi exaltans jugum super maxillas eorum.* Quomodo in scientia sua justificet multos, XI, 638, 1: *In scientia sua justificabit ipse justus servus meus multos, et iniquitates eorum ipse portabit.*

3° *Passione sua et morte vicit ipsam mortem et diabolum.* IV, 456, 2. Quomodo mortem in mortibus destruxerit, XIX, 277, 2: *Qui destruxit quidem mortem, illuminavit autem vitam et incorruptionem per Evangelium.* Quomodo fuerit mors mortis, et morsus inferni, XIII, 462, 1, 2: *Ero mors tua, o mors; morsus tuus ero, inferne.* Morsus memorat infernum, XVIII, 414, 2: *Absorpta est mors in victoria.* Ubi est, mors, victoria tua? ubi est, mors, stimulus tuus? Ab inferno et morte per eum redempti sumus, XIV, 18, 2. Cruce mortem et diabolum debellavit, XIV, 232, 2: *Ante faciem ejus ubi mors, egredietur diabolus ante pedes ejus.* Qualiter demonem reliquerit, IV, 298, 2. Quomodo caput impij percussit, 260, 2: *Percussisti caput de domo impij, devolvisti fundamentum ejus usque ad collum.* Quomodo dicatur gentes percussisse, II, 334, 1. In cruce velut triumphum egit, XV, 446, 2. Ejus crux quam potens sit, XVIII, 255, 2. Cornua ejus sunt crux seu fortitudo crucis, XIV, 231, 1, 2: *Cornua in manibus ejus, ibi abscondita est fortitudo ejus.* Crux quomodo in manibus ejus fuerit, *ibid.* Crucifixus in cruce visibiliter, diabolus invisibiliter, III, 52, 2. Quomodo veniens ad redimendos homines, sicut miles cataphractus inducatur, hostes suos trucidans, XI, 696, 1, 2: *Indutus est justitia ut lorica, et galea salutis in capite ejus; indutus est vestimentis ultimis, et operatus est quasi pallio sibi.* XII, 649, 2. Sanguine quomodo vestes ejus rubricatae sint, XI, 731, 1, 2: *Quis est iste, qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? ... Quare ergo rubrum est vestimentum tuum, et vestimenta tua sicut calcamentum in torculari?* Ejus passio fuit torcular quod ipse calcavit, 732, 1. Quomodo Christus nos a servitute liberavit, tam spirituali quam temporali, XI, 489, 1. Gratis solvit captivitatem generis humani, XI, 555, 1: *Ipse... captivitatem meam dimittet, non in pretio, neque in muneribus.*

4° *Passione et morte sua Deo homines reconciliavit et illis calum reseravit.* Quomodo omnia sibi reconciliavit, XIX, 78, 1: *In ipso concupit omnem plenitudinem inhabitare, et per eum reconciliavit omnia in ipsum, pacificans per sanguinem crucis ejus, sive qua in terris, sive qua in caelis sunt.* Nos sua cruce et gratia obsignat, XIV, 332, 2. Est reconciliatio mundi totius, *ibid.* Trahit e cruce omnes ad se, XVI, 512, 2: *Et ego si*

exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum. Ruinas demonum hominum redemptione instauravit, XVIII, 591, 2: *Instaurare omnia in Christo, quae in caelis, et quae in terra sunt in ipso.* Suo sanguine novum foedus sancivit, XVIII, 366, 2: *Et calix novum testamentum est in meo sanguine.* Ejus sanguis cur vocetur sanguis testamenti, XIV, 460, 2: *Tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinculos tuos de lacu, in quo non est aqua.* Christus allegorice nobis est sponsus sanguinum, I, 174, 2. Oblatione sua nobis caelos reseravit, XIX, 437, 1. Morte sua caelum hominibus patefecit, XXI, 190, 1. Ejus injurie vestra est gloria, XVIII, 542, 1. Merito passionis accepit potestatem revelandi cui vellet futura circa regnum Ecclesiae, XXI, 131, 2: *Dignus es, Domine, accipere librum, et aperire signacula ejus, quoniam occisus es. Item assumendi sibi in populum quoscumque vellet, ibid.: Et redemisti nos deo ex omni tribu, et lingua et populo.*

5° *Passione sua Christus gloriam maximam Deo Patri vindicavit, tunc sibi melius peperit.* In cruce tormenta patiendi maxime glorificavit Deum, XI, 273, 2. Passio cessit Christo in gloriam, XVI, 590, 2: *Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te.* Per mortem Christus erat glorificandus, XV, 508, 1. *Jesus autem respondit eis dicens: Venit hora ut glorificetur Filius hominis; 510, 2: Venit ergo nos de caelo: Et clarificavit, et iterum clarificabo.* Quotuplicem sibi mercedem a Patre promissam semper pra oculis habuerit, XI, 496, 2. Ea insigni gloria fuit compensata, XIX, 370, 1: *Eum autem qui modico quam angeli minoratus est, videmus Jesum propter passionem mortis, gloria et honore coronatum, XX, 376, 2. Meruit sibi et nobis, XIX, 27, 1. Quam famam sibi meruit moriendo, 28, 1. Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen, quod est super omne nomen; et in nomine Jesu omne genu flectatur caelestium, terrestrium et infernorum. Christi corporis beneficia propter passionem quam, Psalm. I, 414, 2: 115, 1. Requies Christi, cur dicatur cruci et varie intelligitur, XI, 265, 1, 2: *Et erit sepulcrum ejus gloriosum.**

6° *Pro quibus Christus passus sit.* Christus passus est pro omnibus, XVI, 596, 1; XX, 482, 1. Fuit expiator et redemptor non tantum Novi Testamenti sed et Veteris, et legis naturae, XIX, 442, 1: *Ideo Novi Testamenti mediator est, ut morte intercedente, in redemptionem earum praevaricationum, quae erant sub priori Testamento, remissionem accipiant, qui vocati sunt, aeternae hereditatis.* Mortuus est pro inimicis suis, XVI, 565, 2. *Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Passus est innocens pro nocentibus, XX, 533, 2: *Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis.* Ipse justus pro omnibus impii est pas-

sus, VI, 416, 2. An etiam angelis fuerit causa gratiae et gloriae, XVIII, 597, 2: *Ipsum (Christum) dedit caput supra omnem Ecclesiam.* Quomodo pro angelis etiam mortuus sit, XIX, 370, 2.

7° *Quomodo Christi passionibus aliquid desit, XIX, 79, 1: Adimpleo quae desunt passionum Christi in carne mea.* Quomodo eas adimplet Apostolus, 79, 1, 2. Passionem Christi nos decet sequi et imitari, XX, 303, 2: *Christus passus est pro nobis, vobis datus exemplum, ut sequamini vestigia ejus.* Quomodo Christus nos hortatur ad calicem passionis bibendum, I, 696, 2. Quomodo Christo concrediti possimus, XVIII, 532, 2. *Christo confusus sum cruci.* 579, 2. Etiam saeculares, *ibid.* Quod qui faciunt, conglorificabuntur, 109, 1 et seq.: *Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est.*

Passionem Christi recolare Christo est gratissimum, XX, 307, 2. Ejus sanguis conspectus et cogitatus Christianos extimulat ad fortiter cum hostibus spiritualibus pugnam, XIV, 178, 1, 2. Ejus memoria excitandi sunt fideles, XX, 376, 2. Passionis Christi memoria quid efficiat, VII, 240, 1: *Melius est ire ad domum laetus quam ad domum convecti.* Passionis Christi meditatione orania sunt contentenda, Psalm. I, 390, 1, 2. Ejus mors in Missa verbo et facto representatur, XVIII, 367, 2: *Quotiescumque manducabitis panem hunc, et calicem hunc, mortem Domini annuntiabitis; XX, 241, 1.* Ejus sepultura et baptismus quomodo inter se differant, XVIII, 107, 2: *Consepulti sumus cum illo per baptismum in mortem.*

VI. PASSIONIS CHRISTI TYPI ET FIGURAE.— Passio Christi comparatur serpenti a Moysse in deserto erecto, XVI, 77, 1. Est vera petra ex qua fluxit sanguis sicut concupiscentiae nostrae restinguens, XVIII, 340, 1 et seqq. Passio denotatur in probatica piscina, XVI, 373, 2. Vile designatur, 557, 4. Smaragdo comparatur, XXI, 96, 1; 389, 1. Christi crux sycamore assimilatur, XVI, 247, 2. Christus in cruce erectus, est arbor vitae, V, 341, 1. Christi passionis et doloris vehementiam per Prophetas, ejus constantiam per Evangelistas cur Spiritus sanctus exprimi voluit, Psalm. I, 443, 1. Christi patientis figuram gerebat David in passionibus suis, Psalm. I, 370, 2.

GAPUT SEPTIMUM.

RESURRECTIO ET ASCENSIO CHRISTI.

ARTICULUS PRIMUS.

RESURRECTIONIS ET ASCENSIONIS CHRISTI CIRCUMSTANTIAE HISTORICAE.

I. RESURRECTIO.— 1° *Corpus Christi in sepulcro triduo mansit et quidem incorruptum.* Quomodo in sepulcro fuerit tribus diebus et tribus noctibus, XV, 312, 1 et seqq. Cur triduo in sepulcro manserit, 313, 1. Corpus Christi in triduo mortis ejus

non fuit corruptum, XVII, 99, 1. Non passus est in sepulcro corruptionem, *ibid.* Ejus post mortem gloria, XI, 265, 1. Ejus item sepulcrum gloriosum, 636, 1. Ejus descensus et ascensus decem lineis quomodo factus, 476.

2° *Quando et quomodo resurrexit.* Resurrexit Christus die Dominica, XV, 312, 1. Cur die tertia resurrexit XIII, 374, 1, 2. Resurrexit in aurora, XV, 645, 2. Series passionis et resurrectionis Christi, 646, 1. Terramotus resurgente Christo quae causae fuerint, 647, 1. Angelus ut juvenis apparuit, cur, *ibid.*, 2. Christus resurrexit, clauso sepulcro, *ibid.* et seq. Unus sepulcri lapis, non duo, *ibid.* Sedit angelus quatuor de causis, 648, 2. Angelus cur ut fulgur apparuit, 649, 1, 2. Custodes sepulcri ab angelis exterriti, 650, 1. Resurrexit antequam ungeretur, cur, 651, 1. Cur angelus mandat mulieribus dicere discipulis: *Præcedet vos in Galilæam,* 651, 2 et seq.

3° *Relatio mulierum de resurrectione, et cursus Petri et Joannis ad monumentum.* XV, 652, 2; XVI, 624, 2; 629, 1. Cur in Galilæa scapulis suis apparuit, XV, 655, 1.

4° *Primo Christi apparitio Magdalene.* Maria Magdalena mulierum ad sepulcrum venientium fuit dux, XVI, 624, 2. Eius ardens studium, et Domini querendi desiderium, 625, 2. Christus apparuit Magdalene, 626, 1. Videt eum, nec agnoscit, *ibid.* Varii ejus quærens effectus, *ibid.*, 2. Unde Dominum agnoverit, 627, 2. Cur is tunc ab ea tangi se noluerit, 628, 1 et seqq. Magdalene fronti Christus digitos suos impressit, 629, 1. *(Vide MARIA MAGDALENA).*

5° *Secunda apparitio mulieribus.* XV, 653, 1, 2. Cur se mulieribus redivivum exhibuerit, *ibid.*, 1. Quid eis dixerit, *ibid.*, 2. Cur discipulos suos vocet fratres, *ibid.* et seqq. Sexies in Judæa die ipso Paschatis apparuit; deinde et aliis diebus, 654, 1.

6° *Tertia apparitio Petro.* XVI, 280, 1, et quarta duobus Emmaus discipulis, 274, 1, 2 et seqq. Primo inter viros apparuit Petro, XVIII, 399, 1. Quinam hi fuerint discipuli, entes in Emmaus 274, 2. Quomodo non sit agnitus ab iis, 275, 2. Et quae de causa illi in forma iis apparuit, 276, 1. Quomodo se eorum sermoni insinuat, *ibid.* et 2. Eorum ruditatem et tarditatem credendi castigat, 277, 2. Quomodo se fixerit longius ire, 278, 1. Consecravit Eucharistiam apud eos, 278, 2. Ex oculis eorum evanuit subito, 279, 1 et seqq.

7° *Quinta apparitio undecim.* Apparitio Christi post resurrectionem, januis clausis, XVI, 630, 1. Apparuit undecim Apostolis, XVIII, 399, 2. Eorum pavor, XVI, 280, 1, 2. Pacem apprecatur suis, et quidem iterato, 631, 1. Ostendit eis manus et pedes, *ibid.* Quomodo corpus gloriosum potest esse simul subtile et palpabile, *ibid.*, 2. Cur ostenderit manus et pedes suos perforatos, 281, 1. An Apostoli revera tetigerint manus et pedes Christi perforatos, 281, 1, 2. Cur Christus post mortem vulnerum

suorum foramina et cicatrices servaverit, XIV, 521, 4, 2; XVI, 631, 4, 2. Idque non sine miraculo, XVI, 631, 4 et seq. Cur cibum petierit, 284, 2. Cur Apostolis reliquias cibi dederit, 282, 1, 2. An bis illis dixerit esse jam perfecta quae de ipso praedixerant Prophetae, *ibid.*, 2. Cur illis sensum aperuerit ad intelligendum Scripturas, 283, 1. Promittit eis Spiritum sanctum, 283, 2. Sicut Pater misit Christum, ita Christus mittit Apostolos, quo sensu, 632, 1. Christi insufflatio, cur *ibid.*, 2. Spiritus sanctus quomodo hic detur Apostolis, 633, 1.

8° *Sexta apparitio Thomae*. Thomae absentia, XVI, 635, 2. Quare a caeteris apostolis abesset, *ibid.* Thomae incredulitas unde orta esset, et quam gravis erat, 636, 1. Jesus iterum, januis clausis, apparet, *ibid.*, 2. Thomas vulnera Christi tetigit, *ibid.* An corpus gloriosum sit palpabile, 637, 1. Ejus verba post hunc tactum amorem spirant, 637, 2 (Vide THOMAS).

9° *Septima apparitio septem discipulis*. Manifestatio Christi ad mare Tiberiadis, et quomodo, XVI, 640, 1. Pulmentarium quid, 641, 2. Piscatio miraculosa, 642, 1. Unde hic Joannes primo Christum agnovit, *ibid.* Fervor S. Petri in mare se mittentis, 642, 2. Cur centum quinquaginta tres pisces capti, 643, 2. Parat Christus discipulis in litore prandium, 643, 1. Christus cum suis manducavit post resurrectionem, 644, 1. Quomodo cum suis comederit, XV, 562, 2. Ejus comestio post resurrectionem qualis fuerit, I, 223, 4. Comestio Christi post resurrectionem fuit vera, ea tamen non fuit nutritiva, XVII, 84, 2. Cibum a Christo post resurrectionem sumptus, non fuit ab eo digestus, et in alimentum conversus, *ibid.* Christus Petrum ter interrogat, et rectorem totius Ecclesiae illum constituit, 644, 2; XVI, 645, 1, 2 et seqq. (Vide ECCLESIA, PETRUS). Christus dicit Petro ut se praesentem sequatur, 649, 1.

10° *Octava et nona apparitio*. Christus, octavo appareat discipulis in monte Galilaeae, multis, imo plusquam quingentis fratribus, ante ascensionem, XV, 656, 1, 2; XVIII, 399, 2. Quare in Galilaea saepius suis apparuerit, 651, 2 et seq. Christus apparuit eadem forma et figura quam habuit vivens, 656, 2. Claritatis dotem abscondit post resurrectionem apud suos, 657, 1. Nono apparuit omnibus Apostolis, aliisque fidelibus in monte Oliveti, ascensus in caelum, XVI, 283, 2 et seqq.; XVII, 57, 2. (Hic agitur tantum de apparitionibus in sancto Evangelio relatis.)

Christus a resurrectione quadraginta diebus cum Apostolis egit, XVII, 48, 2; 49, 1. Cur per dies quadraginta eis apparuerit, *ibid.* Hisce diebus in paradiso egit, *ibid.* 2. Quae docuerit: suos tunc temporis, 49, 2.

II. *ASCENSIO*. — Quo tempore et quomodo Christus in caelum ascenderit. Cur tam cito eo ascendit, XVII, 47, 2 et seqq. Quo die passus sit et ascendit, 63, 2. Ascensus in caelum, cur cum

Apostolis sit pransus, 51, 1. Ascendit sub meridie, *ibid.* Christus ascensus cur Apostolos in montem Oliveti duxerit, XVII, 59, 1. Fix monte Oliveti in caelum ascendit, et cur, XIV, 528, 4; XVII, 62, 2. Ex eodem monte Antichristum in tartara deturbabit, et illic ad iudicium descendet, XVI, 528, 1; 530, 2. Quomodo se ad ascensionem disposuerit et suis valedixerit, XVII, 57, 1. Ascendens in caelum Apostolis benedicit, XVI, 283, 2 et seqq. Quomodo Christus in caelos ascenderit, XV, 719, 2; XVII, 47, 2 et seqq.; 57, 2; 60, 1. Quare et quomodo super omnes caelos ascenderit, XVIII, 628, 2. Ad orientem super caelos ascendit, XII, 563, 2. Cur in ascensione nube tectus fuerit, 574, 2. Nubes Christi qualis, XVII, 60, 1. Sponte gloriosus in caelum ascendit, XIV, 333, 1. Christi ascensus in caelum describitur, *Psalm.* 41, 309, 1. Triumphus ejus in caelum ascendentis, XI, 730, 1, 2.

ARTICULUS SECUNDUS.

QUESTIONES VALE TUM AD RESURRECTIONEM, TUM AD ASCENSIONEM CHRISTI SPECTANTES.

I. *RESURRECTIONIS CHRISTI VERITAS*. — 1° *Varia resurrectionis Christi argumenta et probationes*, XVI, 281, 1, 2. An palpato Christi, comestio, etc., fuerit sufficiens argumentum resurrectionis, 281, 1. Resurrectio Christi in Scriptura stabilita est, 336, 1. Eum resurrexisset sex rationibus probat S. Paulus, XVIII, 403, 1. Resurrectio Christi et hominum maxime in *Actis Apostolorum* docetur, XVII, 41, 1, 2. Christi resurrectio a Davide praedicta fuit, *Psalm.* 1, 20, 2: *Ego dormivi et soporatus sum, et exurrexi, quia Dominus suscepit me.*

2° *Quam necessaria fides resurrectionis Christi, et quinam eam non crederent*. Ipsam Judaei non credebant, et est creditu difficilis, XVIII, 178, 1. Eam negabant Gnostici, XIX, 285, 1. Fides resurrectionis Christi est maxime necessaria, XVIII, 89, 1: *Non est scriptum tantum propter ipsum (Abraham), quia reputatum est illi ad iustitiam, sed et propter nos, quibus reputabitur: credentibus in eum, qui suscitavit Jesum Christum Dominum nostrum*. Resurrectio Christi est omnium fidei mysteriorum scopus et terminus, XVII, 76, 1. Est velut sigillum omnium ejus operum, XX, 343, 1. Est terminus passionis et meritorum Christi, XVIII, 89, 2: *Qui traditus est propter delicta nostra, et resurrexit propter justificationem nostram*. Ipsa et passio censentur unum opus redemptionis, *ibid.*

II. *QUOMODO ET CUR CHRISTUS A MORTIS RESURREXIT*. — 1° *Quomodo resurrexit*. Templum corporis sui quomodo in resurrectione reedificavit, XIV, 319, 2. Christus ex virtute animae suae resuscitatus est, XVII, 48, 2. Ante mortem quatuor dotes gloriosas assumpsit obiter, XVIII, 412, 1. Semel resuscitatus amplius mori non potest, 140, 2: *Scilicet quia Christus resurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur.*

2° *Resurrectionis causa et fructus*. Primo, *Pro Christo*. Resurrectio Christi mortui, eum quis esset, evidenter evincebat, XV, 311, 2: *Generatio mala et adultera signum quaerit, et signum non dabitur ei, nisi signum Jonae prophetae*. Est in resurrectione a Patre genitus, XIX, 356, 2. Resurrexit ut gloriosam et divinitatis suae convenientem vitam ageret, XVIII, 108, 1. Meruit sibi gloriam corporis et nominis celebritatem, XIX, 27, 2: *Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen, quod est super omnia nomina*. Resurrectio Christi fuit et summa gloria, XVI, 590, 2: *Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te*. In ea quomodo Christus sordidas vestes velut exuerit, et indatus sit mutatoris, XIV, 386, 1, 2. Resurrectio post passionem successit, quasi lux post tenebras, 533, 2: *Et in tempore vesperis erit lux*. Resurrectio et glorificatio corporis sunt viae quibus Christus ad vitam immortalem progressus est, XVII, 99, 2: *Notas mihi fecisti vias vitae, replebis me iuventute cum facie tua*. Haec uti et nostra beatitudinem et gaudium affert, XVI, 582, 2. In ea Christus accepit usum et exercitium potestatis iudicialis, quam in actu primo habuit a primo conceptionis suae instanti, XVII, 242, 2: *Hunc Deus suscitavit tertia die... Et praecipit nobis predicare populo, et testificari quia ipse est qui constitutus est a Deo iudex vivorum et mortuorum*.

Secundo, *Resurrectionis causa et fructus quoad homines*. Resurrectio Christi in causa fuit cur a morte peccati resuscitatus sumus, XVIII, 399, 1: *Tradidi enim vobis in primis quod et accipi; quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum Scripturas, et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die secundum Scripturas*. Est causa nostrae justificationis, 401, 2: *Resurrexit propter justificationem nostram*; 401, 2. In resurrectione officium et meritum passionis absolvit, 89, 2. Per resurrectionem Christus non meruit nostram justificationem, 89, 4. Particula propter significat hic quatuor causas, *ibid.* Humanitas Christi ejusque resurrectio est instrumentum morale divinitatis efficiens nostram justificationem, 89, 1, 2. Praepositio propter significat causam meritoriam, *ibid.*, 2. Passioni tribuitur satisfactio, resurrectioni justificatio, *ibid.* Nisi per resurrectionem mortem vicisset, Christus non potuisset omnino debellare peccatum, *ibid.* Resurrexit, ut mitteret Spiritum sanctum et apostolos, qui nos justificarent, *ibid.* Si non resurrexit, cur adhuc in peccatis sumus, 401, 2: *Quod si Christus non resurrexit, vana est fides vestra; adhuc enim estis in peccatis vestris*. Christus resurgens non suscitavit a peccato per gratiam, XX, 244, 1. Quomodo tertia die vivificet, XIII, 363, 1: *Vivificabit nos post duos dies, in die tertia suscitabit nos, et vivemus in conspectu ejus*. In resurrectione sua plene nos vivificavit, *ibid.*, 2. Resurgens, patres ex inferno et

moegle liberavit, secumque resurgere fecit, XIII, 461, 2; 463, 1. Christus quomodo in die resurrectionis suae praedatus sit gentes, limbum et infernum; in secundo adventu praedaturus sit omnes impios, XIV, 301, 2: *Quapropter expecta me, dicit Dominus, in die resurrectionis mee in futuro*.

Resurrectio Christi fuit abolitio mortis, XVIII, 401, 2: *Si Christus praedicator quod resurrexit a mortuis, quomodo quidam dicunt in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est? Si autem resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit*. Certum ex ea nos fidem et spem nostrae resurrectionis habemus, XIII, 363, 2. Resurrectio Christi omnibus est causa resurgendi, XVIII, 403, 1: *Christus resurrexit a mortuis primitiva dormientium, quoniam quidem per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum*. Christus est primitiva dormientium, XVIII, 635, 2. Cum ipso resurgente, resurrexerunt sancti, *ibid.*: *Et monumenta aperta sunt, et nulla corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt*. Fuit omnium ad vitam immortalem resurgendum primus et primitiva, XVIII, 402, 2. Et quasi primus terrae fructus Deo oblatus, *ibid.* Est primogenitus mortuorum, XXI, 22, 1. Resurrectionis nostrae causa est Christus resurgens, XVII, 125, 1; XX, 244, 1. Resurrectio Christi est nostrae resurrectionis exemplar, XVIII, 231, 2: *In hoc enim Christus mortuus est, et resurrexit, ut et mortuorum et vivorum dominetur* (Vide RESURRECTIO MORTUORUM).

III. *RESURRECTIONIS CHRISTI FIGURE*. — Resurrectionis Christi typus est Jonas, XV, 311, 2; XVIII, 399, 1. Resurrectionis Christi aptissimus testis et praeco portat esse Jonas, XIV, 46, 1, 2. Ejus symbolum est phenix et hydrus, XIII, 462, 2; XIV, 610, 1. Resurrectio Christi allegorice significata in reedificatione templi Salomonici, quam delineat Zachariae, XII, 779, 2. Resurrectionis Christi tempus est magnus dies Jerahmeel, XIII, 301, 2. Cur vocatur dies iudicii, *ibid.* Christus resurgens comparatur cervae et stellae, *Psalm.* 1, 120, in *Italo*.

IV. *ASCENSIONIS CHRISTI MODUS, CAUSA, FRUCTUS ET FIGURE*. — 1° *Christus ascendit in caelum, quomodo*, XVII, 57, 2 et seq. Ascensus ejus quomodo peractus, *ibid.* Ascendit etiam qua homo, 58, 1. Ei ascendenti occurrerunt omnes angeli, 58, 1, 2. Cur ascendit statim a resurrectione, *ibid.*, 2. An nudus ascenderit, ve' in veste rubra, 61, 1. Ascendendo super omnia, ostendit se omnium dominum, XVIII, 629, 2. Tria miracula ascensionis Christi, XVII, 63, 1. Cur matrem in terris reliquerit, 65, 1, 2.

2° *Ascensionis causa et fructus, tum pro Christo, tum pro hominibus*. Quomodo ad dexteram Patris sedeat, XIX, 400, 2. Non est tamen eo dignior, *ibid.*: *Latet, si consurrexeris cum Christo,*

quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens. An revera in cælo sedeat, et non potius stet, XVII, 181, 1, 2; XIX, 100, 2. Sedet ad dexteram Dei, etiam qua homo, XV, 585, 1, 2: Verumtamen dico vobis: Amodo videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei. Gloriam promissam quando plena sit adeptus, XIV, 435, 1, 2: El ipse (Oriens) portabit gloriam. Propria ejus gloria est humilitas, et opera in eo patrata, 377, 1. Non meruit beatitudinero, sed ante meritum eam adeptus est, XIX, 496, 1. Quomodo celorum vacuum impleat, et omnia despiciat, XVIII, 628, 2 et seqq.: Qui descendit, ipsemet qui ascendit super omnes cælos, ut impleat omnia. Ejus gloria in cælo quanta sit, XI, 584, 1: Et glorificatus sum in oculis Domini; XXI, 35, 2; 36, 1. Christi humilitas in carne, et exaltatio in gloria, Psalm. II, 257, 2: De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput. Triplicem apud Patrem habet claritatem, XVI, 594, 2: Nunc clarifica me, tu Pater, aperit semetipsum claritate quam habuit priusquam mundus esset apud te.

Ascendit Christus in cælum ut nobis viam et locum pararet, XIX, 407, 2: Quam (spem) sicut anchoram habemus tutam ac firmam, et incidendam usque ad interiora velaminis, ubi præcursor pro nobis introivit Jesus. Est hominum auriga in cælum, XX, 335, 2. Viam in cælis nobis aperuit, XIV, 87, 2: Ascendet enim pandens iter ante eos. Cur miserit Spiritum sanctum post mortem suam et ascensum in cælum, XVI, 427, 2 et seqq.

Christi triumphantis et in cælum ascendentis typus fuit Israel victor Pharaonis, XVIII, 626, 1. Hic triumphus describitur, *ibid.*

An post ascensionem subinde visibiliter in terris apparuit, XVII, 121, 4. An aliquando modico tempore cælum reliquerit, *ibid.* Post ascensum semper in cælo manet, XXI, 338, 1. An post ascensionem S. Matthæ apparuerit, XVIII, 399, 2.

Christus qua homo est in cælo delicia angelorum, XX, 265, 2: In quem (Christum) desiderant angeli prospicere. Est amor et stupor angelorum, XVI, 61, 4.

CAPUT OCTAVUM.

DE VARIIS CHRISTI TITULIS ATQUE MUNERIBUS.

N. B. Ex unione hypostatica, ut notant Theologi, fluunt tituli illi quibus Christum in sacris Scripturis insignimus, et officia, seu munera ad quæ obanda Dei Filius humanam naturam sibi copulavit.

Præcipui tituli ac munera quæ Christo tribuuntur, sunt: Dei hominumque Mediatoris, necnon humani generis Salvatoris et Redemptoris, Sacerdotis, Regis, Ecclesie fundatoris et capitis, Doctoris, Magistri ac Legislatoris, Pastoris, Exemplaris omnium virtutum, Judicis. De quibusdam titulis ac muneribus jam ex parte actum est in articulis de

Incarnatione, Nominibus, Passione, Resurrectione et Ascensione Christi.

ARTICULUS PRIMUS.

JESUS CHRISTUS DEI HOMINUMQUE MEDIATOR, ET HUMANI GENERIS SALVATOR ET REDEMPTOR.

I. CHRISTUS MEDIATOR. — Christus est mediator, quomodo et quare, XIX, 69, 2. Idque non qua Deus, nec qua homo, sed qua Deus homo, 199, 1: Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus. Mediatoris vox duo significat, 197, 2. Latius patet quam vox conciliator, XVIII, 545, 1: Quid igitur lex? Propter transgressiones posita est, donec veniret semen, cui promiserat, ordinata per angelos in manu mediatoris. Mediator autem unus non est, Deus autem unus est. Mediator, cujus auctoritate lex vetus tradita, fuit Moses, non Christus, *ibid.* Quomodo mediator non sit unus, *ibid.*, 2. Mediator noster est Christus, XIX, 441, 4, 2: Et ideo Novi Testamenti mediator est, ut morte intercedente, in redemptionem eorum prævaricationum, qui erant sub priori Testamento, repositionem accipiant qui vocati sunt æternæ hereditatis. Mediator noster apud Deum sit sacerdos, 393, 4: Omnis namque pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis. Dupliciter nobis est mediator, 198, 4. An solus Christus fuit mediator, an et sancti, XVIII, 545, 2; XIX, 498, 2. Moses vocatur mediator in quo sensu, XIX, 498, 2. Finis mortis et mediationis Christi, 442, 1. Christus utriusque Testamenti testator et mediator, 446, 1. Ob duas causas mediator est Novi Testamenti, 441, 4. Ejusque institutor, conditor, testator, *ibid.*, 2. Ipse est factus pacti inter Deum et homines, item testis, XI, 651, 1, 2: Ecce testem populus dedi enim, docem ac præceptorem gentibus. Ipse est medium, uti SS. Trinitatis, ita et totius universi et seculorum omnium, aequæ ac redemptionis et felicitatis nostræ mediator, XIV, 243, 1. Est medium duorum vitarum quadrupliciter, 247, 1. Quomodo dici possit Angelorum mediator, VI, 527, 1, 2.

II. CHRISTUS SALVATOR ET REDEMPTOR. — Salvator proprie quomodo dicatur Christus, et quare, XIX, 55, 2: Nostra autem conversatio in cælis est, unde etiam Salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum; 333, 2: Apparuit enim gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impietatem et secularia desideria, cobrite et iuste, et ipe vivamus in hoc sæculo, expectantes beatam spem, et adventum gloriæ magni Dei, et Salvatoris nostri Jesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Quid sit proprie salvare, 55, 2. Salvare magis est quam creare, 29, 1 (Vide supra,

cap. IV, artic. III). Christus fuit perfectus et adequatus Judæorum salvator et redemptor, et lux, XIV, 87, 4; 146, 1, 2: Ego autem ad Dominum speravi, et expectabo Deum Salvatorem meum, audiet me Deus meus. Fuit datus Judæis in fœdus gentibus in lucem, XI, 523, 2: Dedit te in fœdus populi, in lucem gentium. Gentilitatem derelictam et ab adolescentia a Deo repudiatam ad se vocavit, ac sibi quasi sponsam copulavit, 642, 4: Quia ut mulierem derelictam et marentem spiritu vocavit te Dominus, et uxorem ab adolescentia affectam, dixit Deus tuus. Quibus dotibus traxerit ad se gentes, 652, 2: Ecce gentem, quam nesciebas, vocabis; et gentes, quæ te non cognoverunt, ad te current, propter Dominum Deum tuum, et sanctum Israel, quia glorificavit te. Redemptor est Israelis, XVI, 80, 2: Et hæc (Anna), ipso hora superveniens, conflebat Dominum, et loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem Israel. Christi salutare et iustitia in quo sita, Psalm. II, 161, 2 et seqq.: Noluit fecit Dominus salutare suum, in conspectu gentium revelavit iustitiam suam. Duplicem attulit salutem, XVIII, 478, 4: Si confitearis in ore tuo Dominum Jesum, et in corde tuo crederis quod Deus illum suscitavit a mortuis, salvus eris. Est cornu salutis, XVI, 46, 1: Et creavit cornu salutis nobis in dono David pueri sui. Omnia collapsa restauravit, 150, 4: Omnia tradita sunt a Patre meo. Quomodo omnia in eo sunt instaurata, XVIII, 591, 1: In dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quæ in cælis, et quæ in terra sunt in ipso. Est salutis et lætitiæ publicæ totius mundi auctor, XV, 246, 1. Quantum ipse propinquat, tantum propinquat salus et iustitia nostra, et gloria Dei, XI, 567, 1, 2: Audite me, duro corde, qui longe estis a iustitia. Prope feci iustitiam meam, non elongabitur, et salus mea non morabitur. Dabo in Sion salutem, et in Israel gloriam meam. Nullum laborem aut periculum pro Ecclesie et animarum salute detrectavit, IV, 230, 2. Ejus sanguis est velut sapo ad eluendas animas nostras, XXI, 412, 1, 2: Beati qui lavant stolam suam in sanguine Agni. Quantum ex se est, vult omnes homines salvos fieri, XVI, 592, 2: Sicut deditis ei potestatem omnium carnis, ut omnia quod deditis ei, det eis vitam æternam. Homines omnes vocat, XIX, 332, 1: Apparuit enim gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus. Redemptio hominum est opus gratiæ. 370, 2: Videmus Jesum gloria et honore coronatum, ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem. Hanc irritam facient quærentes iustitiam ex lege, XVIII, 561, 2: Evacuati estis a Christo, qui in lege justificamini, a gratia excidistis. Redemptio nostra est duplex, inchoata in terra, et completa in cælo, 594, 2: In quo et credentes signati estis Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ip-

sus. Illa aliud non est quam peccatorum remissio, XIX, 75, 2: Qui eripuit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum Filii dilectionis suæ, in quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum. Redemptio hominum fuit Christo pretiosa, 440, 2: Per proprium sanguinem introivit semel in Sancta, æterna redemptione inventa. Redemptionis mysterium per Christum innotuit angelis, Deo illis revelante, XVIII, 613, 1: Ut innoscesat principibus, et potestatibus in cælestibus per Ecclesiam, multiformis sapientia Dei.

Christi Salvatoris amor erga homines, bonitas et misericordia. Primo, Christi erga genus humanum amor, XVI, 59, 1; 63, 1; 536, 1: Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexistis vos; 565, 1 et seqq.: Majorem hæc dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Ejus erga Patrem et homines amor expenditur, XII, 506, 2; 812, 2; XVIII, 96, 1: Commendat autem charitatem suam Deus in nobis; quoniam cum peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est, 381, 1; 452, 2 et seqq.: Charitas enim Christi eripit nos, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt, XIX, 121, 2. Ejus immensa charitas, XV, 231, 2. Amoris ejus dimensiones, XVIII, 617, 1. Charitas et amor Christi in Deum et homines fuerunt ejus cornu, XVI, 251, 2. Est abyssus amoris et doloris, XI, 630, 4. Quomodo zelatus sit genus humanum, 237, 2. Charitas ardens Christi qua æstus homo factus est, per austrum calidum representatur, XIV, 248, 2: Deus ab austro ventis, et sanctus de monte Pharan. Ejus amor erga genus humanum omnem dolorem superabat, XV, 608, 1. Quomodo se vincere ab amore passus sit, XIV, 236, 2. Quidquid egit et passus est, pro nobis fuit, XV, 634, 2. Nos homines unice diligit, V, 240, 1: Delicia meæ esse cum filijs hominum. Fuit is amor major quam erga angelos. 241, 1. Amore illo quodammodo fuit ebrius, 241, 2. Ejus amor potens est, XXI, 426, 1. Tenere erga suos afflictor, XVI, 534, 2. Quomodo eos dilexerit in finem, 522, 4: Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Quam caro ei stemus, XX, 70, 4 et seqq. Ejus zelus erga nos, 178, 2: Ad invidiam concipiscit Spiritus qui habitat in vobis. Quanti animarum salutem fecerit, 227, 2.

Christus suis est pater, XV, 232, 4, 2. Est verus pater et magister 490, 1: El patrem nolite vocare vobis super terram; unus enim est Pater vester qui est in cælis. Christus non tantum est pater fidelium, sed et mater, unde vocatur, *matrem*, VII, 473, 4: Osculetur me osculo oris sui: quia meliora sunt ubera tua vino, fragrantia unguentis optimis. Est quasi mamma Patris, *ibid.* Quomodo nos traxerit in fœniculis Adam, XIII, 430, 1: In fœniculis Adam traham eos, in vinculis charitatis. Est pater, mater et pastor fi-